

**UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍN
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno**

Sport jako významný socializační inittel

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalářské práce:
prof. PhDr. Aleš Sekot, CSc.**

**Vypracoval:
Zdeněk Grohmann**

Brno 2012

Prohlášení

Prohláším, že jsem bakalářskou práci na téma *š Sport jako významný socializační inženýr* zpracoval samostatně s použitím informací zdrojů uvedených v seznamu literatury.

Dále prohlašuji, že elektronická a tištěná verze této bakalářské práce jsou totožné.

Praha dne 21. dubna 2012

í í í .í í í í í í í í í .

Zdeněk Grohmann

Podkování

Děkuji panu prof. PhDr. Alešovi Sekotovi, CSc. za velmi ušlechtilou metodickou a odbornou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Podkovat bych také chtěl vedoucím pracovníkům všech fakultních ústavů, ve kterých jsem mohl provést empirické výzkumy, které jsou součástí této bakalářské práce.

Zdeněk Grohmann

Obsah

Úvod	5
1 Vymezení pojm	8
2 Sport	11
2.1 Definice kategorie športů	11
2.2 P vod sportu z psychologického hlediska	13
2.2.1 Hry a rituály jako podstata sportu	13
2.2.2 Hra a sport	13
2.2.3 Rituály ve sportu	16
2.3 Úrovn provozování sportu	18
2.3.1 První základní forma sportu ó výkonnostní vrcholový sport	19
2.3.2 Druhá základní forma sportu ó sport zájmový	20
3 Socializace	23
3.1 Pojem socializace	23
3.2 initelé socializace	25
3.2.1 Třkola	25
3.2.2 Rodina	26
3.2.3 Sociální skupina	26
3.3 Resocializace	28
3.4 Sportovní úspě ch	31
4 Empirické –et ení ó praktická ást	33
4.1 Cíl a zám r výzkumu	33
4.2 Hypotézy a jejich od vodn ní	34
4.3 Popis výzkumného vzorku	36
4.4 Pr b h empirického –et ení	37
4.4.1 P edvýzkum	37
4.4.2 Sb r dat	37
4.4.3 Zpracování získaných dat	38
4.5 Vyhodnocení výsledk –et ení	39
Záv r	56
Resumé	59
Anotace	60
Seznam poufíté literatury	61
Seznam p íloh	62

Úvod

Tématem této bakalářské práce je šport jako významný socializační initeľ. Zamím se na sport v jeho dvou základních formách, tj. sport výkonnostní a sport rekreační. Pokusím se o porovnání těchto dvou forem z hlediska socializace a o vysvětlení p vodu sportovních aktivit z psychologického hlediska. Budu se tedy vnovat h e a rituál m, které p edevím stojí za vznikem sportu v podob , tak jak ho známe z p elomu století.

Na začátku celé práce nejdříve p ipomenu vybrané pojmy a kategorie, poufřívané p edevím odbornou ve ejností. Soust edím se na ty pojmy, které budou v souvislosti se zvoleným tématem v mé práci poufřívány. Neosvojení si těchto pojm , i nedostate ná orientace v nich by zap í inila nepochopení základních vztah a zákonitostí, které je pot eba vnímat, abychom byli schopni celistv porozum t procesu socializace. Nep jde o kategorie zcela nové, spí-e naopak. Jde o pojmy b fñ poufřívané ve v deckých oborech nap íklad sociologii nebo psychologii.

ást své práce vnuji socializačním initelem, mezi ty základní patří rodina, kola a malá sociální skupina. Pokusím se o náhled p í inných souvislostí mezi těmito základními socializačními initeli a sportem jako initelem, který do socializace zasahuje a zároveň má vazbu na n který z uvedených základních socializačních initel .

V neposlední ad se také krom procesu socializace zamyslím nad procesem resocializace a to z hlediska p echodu od výkonnostního sportu k novému plnohodnotnému společenskému uplatn ní konkrétního sportovce.

Na záv r teoretické ásti této bakalářské práce se dotknu tématu športovní úspěch. Na základ odbornou ve ejností uve ejných statí se pokusím odpov d t na otázku: šCo povařují jedinci za sportovní úspěch? A co by m lo být společností za sportovní úspěch povařováno?ě.

Z posledního zmi ovaného tématu, krom jiných, budu také vycházet ve druhé - empirické ásti své bakalářské práce. Empirické et ení, jsem uskute nil za ú elem zji-t ní rozsahu sportovních aktivit u kolní mládeře, dále pak zji-t ní pom ru mezi výkonnostním a zájmovým sportem mezi kolní mládeří a to p edevím z hlediska d tí na prvním a druhém stupn m základního kolství. P edm tem empirického et ení byla také motivace kolní mládeře vnovat se sportovním aktivitám. V záv ru empirické ásti bakalářské práce shrnu výsledky mého et ení a pokusím se o formulaci záv r

z nich plynoucích. Vycházet p i tom budu z informací, které získám zpracováním dotazník , které jsem nechal zpracovat fláky tvrtých afl devátých t íd základních –kol studenty i u n prvních afl tvrtých ro ník st ední –koly a odborných u ili– .

Pro dosažení vyty ených cíl v teoretické ásti své bakalá ské práce jsem vyufflval vedle poznatk získaných studiem dostupné odborné literatury i flivotní p íb hy profesionálních sportovc . Moji snahou bylo na konkrétních p ípadech dokladovat sloflitost procesu resocializace a poukázat tak na roli oboru sociální pedagogiky, který by zde, dle mého názoru, mohl výrazn p ísp t ke zmírn ní dopad resocializace. Sociální pedagogika by mohla do tohoto procesu v cn a prakticky p ená–et své odborné poznatky a napomáhat tak ke zdárnému zvládnutí resocializace, cofl není vfldy pro jedince úpln jednoduchá cesta.

Oblast resocializace je konkrétní oblastní, kde by sociální pedagogika mohla plnit své úkoly, ale její uplatn ní v souvislosti s provozováním sportovních aktivit vidím i v tzv. –ír–ím pojetí tohoto oboru. Sociální pedagogika by m la vytvá et ur itý soulad mezi pot ebami jedince a pot ebami spole nosti. Úkolem z pohledu spole nosti v oblasti provozování sportovních aktivit je vytvá et pro leny spole nosti takové podmínky, aby tyto innosti mohly být vykonávány a aby pozitivn ovliv ovaly co nej–ír–í masy obyvatelstva. A práv zde vidím rozsáhlé pole moflného p sobení sociální pedagogiky respektive sociálních pedagog , kte í by mohli nacházet, formulovat a v neposlední ad aplikovat ur itá pravidla, na základ kterých by zmi ovaná pozitiva provozování sportovních aktivit byla p ená–ena do prost edí celé spole nosti a byla by tak motivací pro vytvá ení zdravého flivotního stylu zalofleného na provozování sportovních aktivit pro (tém) v–echny leny spole nosti.

D vod, pro jsem si zvolil toto téma bakalá ské práce, vychází z mé dosavadní zku–enosti se sportovními aktivitami u –kolní mládefle. Mám totiž patnáctiletého syna, který se od první t ídy, to je od sedmi let svého v ku, v nuje fotbalu. V blízké budoucnosti nás s nejv t–í pravd podobností eká zásadní rozhodnutí, zda nastoupit dráhu výkonnostního sportu anebo synovy dosavadní sportovní aktivity p em nit na sport zájmový ó rekrea ní, který ho bude provázet flivotem do budoucna. Pokud pí–u, šfle nás eká rozhodnutíõ pak mám na mysli celou rodinu, protofle mohu bez nadsázky íci, fle sport mého syna pohltil celou na–í rodinu. Ovlivnil její flivotní styl, vyplnil velké množství jejího volného asu, ale na druhou stranu ji i stmelil a p inesl téma spole ných hovor . Zárove jsem m l moflnost nahlédnout do problematiky sociálních vztah , které fungují v této oblasti sociálního flivota a v neposlední ad jsem mohl

i nezúastn n pozorovat n které šsportovnío osudy synových spoluhrá . asto jsem p emýlel nad motivací a to nejen samotných kluk , ale i jejich rodi , kte í ob as reagovali neadekvátn k situaci.

Pohltil m tento sv t za ínejících sportovc a rodiících se talent , ale zároveň jsem se vřdy snařil na celou problematiku dívat st řzliv , získat nadhled a striktn rozliovat objektivní od subjektivního pohledu na v c. asto p emýlím, co nám tato řlivotní etapa dala a co nám naopak vzala, klady a zápory pom ůji na pomyslných miskách vah. A i z tohoto d vodu jsem si zvolil uvedené téma, protoře jsem se domníval, ře nastudováním dostupné literatury a provedením p edm tného řet ení respektive vyvozením záv r z tohoto řet ení, více proniknu do problematiky sportovních aktivit řkolní mládeře.

1. Vymezení pojmů

Pro správné pochopení a orientaci v problematice, kterou se zabývám ve své bakalářské práci a která se týká socializačních iniciativ, které působí na jedince pohybující se v prostředí športu, je nezbytné znát a především porozumět pojmům a kategoriím, které jsou v souvislosti s touto problematikou užívány odbornou veřejností.

V následujícím přehledu uvádím pouze některé ze základních pojmů, jejichž zvládnutí je nutné i pro případné šlaické adresáty z řad amatérských trenérů, i rodičů sportujících dětí, kteří by tento materiál mohli použít k prvotnímu seznámení se s problematikou a mohl by jim tak být prvotním i základním odrazovým můstkem pro studium další odborné literatury tohoto zaměření. Některé pojmy nezasahují přímo do zmínované problematiky, ale použil jsem je v této práci v souvislosti s empirickým výzkumem, který jsem provedl v oblasti sportovních aktivit u školní mládeže a mladistvých.

- **administrace dotazník** í způsob edkládání, zadávání dotazníku respondentům
- **afirmace** í z latinského slova, jež znamená o posílit, uji-t ní, p itakání i potvrzení
- **dít** í dít tem se rozumí lidská bytost mlad-í 15-ti let
- **dotazník** í nástroj dotazníkové metody, který slouží k hromadnému získávání údaj pomocí písemných otázek, které mohou být nap . otev ené, uzav ené i položené
- **empirický pr zkum** í je založen na zkušenosti o empirii
- **fenomenologie** í fenomenologický o zabývající se jevovou stránkou daného předm tu, zji- ující a popisující jevy¹
- **intence** í z latinského šin-tendõ, tj. sm uji, nap ahuji se, zamý-ím. Znamená zam ení, úmysl, obrácení pozornosti k n jakému předm tu. Intencionalita je pokládána za charakteristický rys mysli. V t-ina my-lenkových akt je skute n zam ena, obrácena k n jakému intencionálnímu předm tu, který m fle a nemusí být skute ný í (www.wikipedia.org)

¹ Kohoutek, R. **Terminologický slovník pro sociální pedagogy**. Brno: Institut mezioborových studií, 2007, str. 49.

- **mladistvý í** mladistvým se rozumí člověk, který dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku
- **resocializace í** šproces ztráty převodních vzorů chování a přijímání nových vzorů v kontextu zásadního životního přechodu²
 - í souvisí se socializací, což je děj, při kterém si dítě osvojuje pravidla života ve společnosti (výchovou, nápodobou, identifikací, vlastním stylem i s vrstevníky). V pozdějších letech se člověk rovněž přizpůsobuje a učí se novému chování, zde hovoříme právě o resocializaci. Můžeme to chápat jako přijetí nových norem a hodnot, které jsou většinou spojené s novým sociálním postavením, je-li člověk získává například studentem, zaměstnancem nebo vojákem. Obvykle se definice tohoto pojmu zkracuje na pouhé znovuzavedení respektive šznovuzakotvení do společnosti například propuštění z vězení atd. í (www.wikipedia.org)
- **socializace í** šproces, prostřednictvím kterého si lidé osvojují hodnoty, postoje a jednání přiměřené dané kultuře. Proces standardizace hodnotové orientace³
 - í z latinského šsocialis, tj. společný. Znamená sociologický, sociálně psychologický a pedagogický pojem, který označuje proces, během kterého se jedinec začleňuje do společnosti. Probíhá-li socializace úspěšně, individuum má v sobě zakotveny sociální normy, hodnoty, vystupování, ale také i sociální role svého společenského a kulturního okolí í (www.wikipedia.org)
- **sociální pozice í** pojem, který bývá často používán jako synonymum pojmu šsociální status
- **sociální role í** šje spojována s určitými vzory chování, které vyplývají z individuální příslušnosti ke konkrétním skupinám. Soubor chování, postojů a hodnot, které jsou od jedince jako členy určité skupiny v společnosti očekávány⁴
 - í jsou to takové činnosti, taková chování a jednání, která vyjadřují funkční sepečetění se společensky stanovenými pravidly a očekávaným způsobem chování ve vztahu k pozici, kterou jedinec nebo skupina zastává.⁵

² Sekot, A. **Sociologické texty**. Brno: Institut mezioborových studií, 2004, str. 72.

³ Sekot, A. **Sociologické texty**. Brno: Institut mezioborových studií, 2004, str. 73.

⁴ Sekot, A. **Sociologické texty**. Brno: Institut mezioborových studií, 2004, str. 74.

⁵ Jilík, T.; Zapletal, L. **Sociologie**. Brno: Institut mezioborových studií, 2008, str. 29.

- **sociální skupina** *í* za sociální skupinu je možno považovat sdružení tří a více osob, které mají mezi sebou vzájemný vztah, který je dán určitými znaky, tj. určitá psychická vazba, společné hodnoty a vzory chování, shodná činnost směřující k společnému cíli, organizace a sociální kontrola, soudržnost ke skupině v etnickém ztotožnění, odlišnost od ostatních sociálních skupin, vedení skupiny.⁶
- **sociální status** *í* – společensky definovaná pozice v rámci určité společnosti, postavení, které jedinec i skupina zaujímají ve společnosti⁷
 - í* je to postavení, které jedinec nebo skupina zaujímá ve společnosti. Jsou s ním spojena práva a povinnosti.⁸
- **sublimace** *í* – sublimace je směrování vnitřních sil člověka a převedení jejich energie na společensky užitečnou a hodnotnou činnost⁹
 - í* je psychologický termín, který označuje jeden z obranných mechanismů. Nepříjemné, potlačované emoce jsou při sublimaci přeměněny do jiné společensky přijatelné činnosti *í* (www.wikipedia.org)
- **verifikace** *í* – ověření, kontrola pravdivosti výroku, hypotézy i argumentu

⁶ Jilík, T.; Zapletal, L. **Sociologie**. Brno: Institut mezioborových studií, 2008, str. 30.

⁷ Sekot, A. **Sociologické texty**. Brno: Institut mezioborových studií, 2004, str. 74.

⁸ Jilík, T.; Zapletal, L. **Sociologie**. Brno: Institut mezioborových studií, 2008, str. 29.

⁹ Kohoutek, R. **Terminologický slovník pro sociální pedagogii**. Brno: Institut mezioborových studií, 2007, str. 145.

2. Sport

2.1 Definice sportu

V odborné literatuře je uvedeno mnoho definic vymezujících kategorii športů. Slovo šport je anglosaského původu a odvozuje se od slova šdisport. Znamená obveselení, rozptýlení, vlastní útěk od práce, od povinnosti k zábavě. Pojem sport je dnes obvykle označována pohybová (fyzická) aktivita provozovaná podle určitých pravidel a zvyklostí, jejíž výsledky jsou navíc měřitelné nebo porovnatelné s jinými provozovateli téhož sportovního odvětví (www.wikipedia.org/wiki/Sport).

Poněkud širší pojetí kategorie športů vymezuje A. Sekot, který uvádí: **šport jako institucionalizovanou pohybovou aktivitu motivovanou zvýšením celkové kondice, osobním profitkem i cíleným výsledkem nebo výkonem.**¹⁰

Dále Sekot ve vztahu k této definici kategorie športů upozorňuje, že širší jsou části tohoto vymezení je nejen její pohybová složka, nýbrž i důraz na její institucionální povahu, kdy je zdůrazněno, že jde o obecně praktikovaný způsob jednání sloužící naplnění určité reálné i fiktivní potřeby. Nikoli tedy jakákoli pohybová aktivita, nýbrž ta, která je institucionálně charakterizována a vnímána jako sportovní.¹¹

Širší povahou športu, na kterou se odvolává shora uvedená definice, je, dle mého názoru, myšlenka skutečnosti, že pokud chceme hovořit o sportovní aktivitě, pak se musí jednat o soubor pohybů a chování, které jsou vymezeny určitými pravidly a normami, jež musejí být dodržovány věmi, kteří předmětnou sportovní aktivitu chtějí provozovat.

Abychom vědli jakými pravidly se řídit, pak musí být tato pravidla přesně identifikována, upřesněna a definována, musí být obecně platná a musí být nezaměnitelná. Proto by měla být zaznamenána a zakotvena, aby nemohlo dojít k jejich záměně i dokonce k ignoranci.

Změníme-li anebo nechováme-li se podle předepsaných norem a pravidel dané sportovní aktivity pak nemůžeme hovořit o tom, že předmětnou sportovní aktivitu vykonáváme.

¹⁰ Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, str. 10.

¹¹ Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, str. 10.

Dále je v této definici uvedeno: šmotivovanou zvý-ením celkové kondice, osobním profítkem i cíleným výsledkem nebo výkonem. Rád bych p i této p ílefitosti upozornil na dv základní dimenze motivace, které jsou z této definice patrné.

První dimenze motivace se dotýká p edev-ím sportu, který je provozovaný širokou ve ejností a hovo íme o sportu rekrea ním (viz kapitola 2.3 a 2.3.2 této bakalá ské práce). P i této form sportu, tedy p i rekrea ním sportování je zvy-ování fyzické kondice asto jedinou nebo p evaflující motivací výkonu sportovní innosti nap . mnozí manaflé i, asov vytíflení jedinci nav-t vují posilovny a fitness centra jen z d vodu, aby se zregenerovali, odreagovali a šprotáhli. t la ztuhlá z neustálého sezení na poradách a nad notebooky. Následn se pak p idruflují dal-í d vody provozování rekrea ního sportu, jako jsou p ekonávání dosavadních osobních výkon , navazování sociálních kontakt i radost z pohybu.

Druhá dimenze motivace plynoucí z uvedené definice je typická pro výkonnostní ó vrcholový sport (viz kapitola 2.3 a 2.3.1 této bakalá ské práce) a jedná se o dosahování cílených výsledk a výkon . Ve-kerá sportovní innost je potom pod ízena napln ní tohoto jediného cíle í dosáhnout a následn i p ekonat jifl dosaflného výkonu i výsledku. To v-e se asto d je i p i neustálém riziku fyzického p etíflení nebo dokonce po-kození samotného sportovce. Neustále jsou posouvány hranice nejen lidského šfyzi na, ale i lidské psychiky, která s výkonnostním sportem bezprost edn souvisí.

U výkonnostního sportu je p ekonávání aktuálních rekord i vyrovnávání sou asných výkon prvo adým motivem ve-kerého sportovcova konání a v-e ostatní m fléme považovat pouze za podruflné i doprovodné motiva ní prvky. Je pochopitelné, flé pokud sportovec dosáhne vyty eného cíle v podob p ekonání rekordu nebo se jeho p ekonání jeví jako reálné, je toto sportovcovo snaflení doprovázeno i osobním profítkem a radostí z pohybu. Zvy-ování fyzické kondice je v-ak považováno pouze za nástroj jak vyty eného cíle dosáhnout a ne jako cíl ve-kerého snaflení, tak jak tomu asto bývá u rekrea ního sportu.

2.2 Původ sportu z psychologického hlediska

Šlovk se do dnešní podoby vyvíjel přibližně pět milion let, naprostou většinou asi jako člen malých skupin sbíračů a lovců v savaně.¹² Těm zároveň s počátkem vývoje lovk máme pozorovat i začátky vývoje športovních aktivit lovk a to v podobě pohybových, motorických zdatností, které byly zprvu nezbytné pro přežití a udržení členů malých skupin sbíračů a lovců. Později se v této motorická schopnost jedince stala prostředkem jak dosáhnout snazší cestou většího množství ipestejí formy potravy a zdatnější jedinci se tak otvírala cesta ke zlepšení sociální pozice. Již v této fázi lidského vývoje máme tedy hledat zárodky sportu, i když zdaleka ne v podobě, v jaké sport chápeme posledních sto let lidského bytí na Zemi.

2.2.1 Hry a rituály jako podstata sportu

Domnívám se, že na vývoji sportu, tak jak ho známe v dnešní době, se v historii vývoje lidstva nemalou měrou podílel institut hry a rituálu. Společným jmenovatelem jak rituálu, hry i sportu však je pohybová aktivita a právě tato pohybová aktivita se stává základem sportu dnešní doby. Švýznam pohybu pro lovk je zásadní, jeho prostřednictvím vykonává svou existenci, uflívá si flivot, potvrzuje platnost svého bytí a vyjevuje svou intencionalitu.¹³

2.2.2 Hra a sport

Hra jako pohybové aktivitě i hra v jejich filozofických, sociologických, kulturních i pedagogických souvislostech se v minulosti vnovala celá řada odborníků a byla koncipována řada teorií vysvětlujících fenomén hry. Nutno podotknout, že fládná z těchto teorií nezachycuje hru v celé její šíři a složitosti, ale vždy postihuje pouze jednu z mnoha stránek hry.

Mezi nejvýznamnější teorie her a to z psychologického hlediska patří:

- a) Atavistická teorie her S. Halla, která zdůrazňuje rekapitulaci význam her. Hry jsou ovlivněny prastarými flivotními zvyky (lov, boj, útok apod.)

¹² Slepíková, P. Hošek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 11.

¹³ Slepíková, P. Hošek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 13.

- b) Groosova teorie her, kdy poukazuje na smysl her v procvičování pro budoucnost dle určitého instinktivního a pudového chování. Tato teorie zdůrazňuje jejich právní charakter dle určitého prožitkového účelu.
- c) Zřejmě nejrozšířenější je Schiller-Spencerova teorie her, širší interpretující hru jako uvolnění přebytečné energie. Hra je chápána jako ventilace vnitřního špůtlaku, jako projev vitality, jako šplýtvání energií.¹⁴
- d) Psychoanalytické teorie her, špodle nichž se ve hře projevuje pání výtěsnění ze života. Hra může být sublimací společensky neúnosných pání, může mít význam kompenzace.¹⁵
- e) Fenomenologické pojetí hry, které zastával Buytendijck a který šve hře vidí určitou symboliku, vímá si určitého stídání napětí a uvolnění ve hře v jakémsi škruhovém pohybu. Rovněž zdůrazňuje určitý patický (emoční) vztah mládě ke hře, oproti gnostickému vztahu stáí. Vímá si mušského prvku ve hře (agresivita), oproti flenskému (rozkož ze sebe sama) a za hry sociologické považuje tanec, divadlo a sázení.¹⁶

šPro sport je dle určitého názoru Adlera, šve ve hře se projevuje úsilí po sebeuplatnění jako vedoucí lidská tendence.¹⁷

Úast na hře nebo dokonce úspěch ve hře pínáí lovkou uspokojení, radost a potchu. šHra je pro lovkou atraktivní emočním profitkem, který je spojen s jejím prábhem. Pestrost profitků odpovídá pestrosti her. Dnes ufl klasickou kategorizaci profitků publikoval Caillois (1958).¹⁸

- a) Ilinx neboli vertigo (závra) ó profitky vertiginální. Jsou spojeny se senzomotorickou manipulací a objevují se p i zruení stability těla, p i akrobatických pohybech, p i letu, skluzu, rotacích, pádech, zrychlení, p i odstědivé síle, p i jízdě, p i pětění, v beztíflí. Zcela určitě není třeba vyjmenovat dnešní sporty, jejichž podstata úzce souvisí s hrami, kde se objevují vertiginální profitky např. veškeré automobilové sporty i tzv. sporty adrenalinové ó akrobatické i sjezdové lyflování atd.

¹⁴ Slepí ka, P. Ho-ek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 13.

¹⁵ Slepí ka, P. Ho-ek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 13.

¹⁶ Slepí ka, P. Ho-ek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 14.

¹⁷ Slepí ka, P. Ho-ek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 13.

¹⁸ Slepí ka, P. Ho-ek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 14.

- b) Agon neboli boj o profitky agonistické. Boj ve smyslu p emoření, p ekonání, je prastarou inností lov ka spojenou s velkou emo ní dynamikou. Boj dovede být p itaflivý nejenom svým vít zstvím, ale i pr b hem. Soupe em nemusí být pouze jiný lov k nebo skupina lidí, ale i hora, pr liv, mo e, vzdálenost apod.
- c) Alea neboli náhoda, -t stí, hazard o profitky aleatorické jsou typické pro situace, kdy výsledek není závislý na vlastní snaze i dovednosti, ale na náhodných, zpravidla málo pravd podobných okolnostech. Alea je st edov ký pojem pro hrací kostky tzv. vrhcáby. Tyto profitky jsou hnacím motorem hrá ské vá-n a hazardu ve h e. Riskování je atributem ady dne-ních sport .
- d) Mimikry neboli p edstírání, hraní role ve h e. Mimetický profitek je spojen s libostí p i šp evt leníõ do herní role. Podstatou je identifikace s rolí. Ufl to, fle se lov k oblékne jako sportovec, fle manifestuje tuto roli t eba sportovním vybavením na úrovni, má pro n j emo ní význam, je to spojeno s prestií. Typickým sportem zalofeným na tomto profitku je golf o snad d leflit j-í nefl zda ilý odpal mí ku je úbor, který má sportovec oble en, obuv, která musí spl ovat stanovená kritéria i samotné golfové hole, které jsou nep ehlédnutelnou vizitkou golfisty.

Krom profitk uvedených v této Cailloisov typologii by bylo mořné najít i dal-í typy profitk , které lov ka p itahují a motivují ho k ur itým hrám, potařmo sportovním aktivitám, jejichřl podstatou jsou profitky sounáleřitosti a uv dom ní si, fle pat ím řn kamõ, fle pat ím řmezi n kohoõ. Typickým p íkladem jsou kolektivní sporty o pocit, fle pat ím do teamu, mezi ur itou, p esn specifikovanou skupinu lidí, nutí lov ka v novat se t mto druh m sportu.

V souvislosti s typologií herních profitk je d leflité p ipomenout, fle málokdy se setkáme s profitkem v ísté kategoriální podob . V t-inou m fleme vypořozovat profitkový komplex, kde se jednotlivé profitky prolínají i st ídají. I do této podoby sp je dne-ní sport o obsáhnout p i sportovní innosti co mořná nejv t-í profitkovou r znost i dosáhnout rychlého a astého st ídání profitkových kategorií.

řPochopení herních profitk nám umořl uje porozum ní motivaci her a ta je klí em k pochopení psychologické podstaty sportuõ.¹⁹

¹⁹ Slepí ka, P. Ho-ek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 15.

2.2.3 Rituály ve sportu

Škrom herní podstaty jsou ve sportu i prvky rituálů. Je to mýtická linie sportu, jejíž vyústěním je moderní olympionismus.²⁰

Rituály jsou pro člověka v jeho historickém vývoji velmi důležité a mají nezastupitelnou úlohu a roli. Za pomoci rituálů lidé překonávali pocity úzkosti, které pramenily z ohrožení, která člověka zafířoval například přírodní kalamity, újmy na zdraví, hladomory, nájezdy nepřátelských skupin, útoky predátorů apod. Rituály přitom byly jako prvek podporující soudržnost, důležité byl jejich význam komunikativní.

I v současnosti můžeme pozorovat spojení rituálů a sportu. Právě podobně nejokázalejší a nejhonosnější rituálem dnešního sportovního dění jsou zahajovací, eventuálně ukončovací, ceremoniály provozované například olympijských hrách. Pořádající země se předhánjí v jejich monstróznosti a rozpočet těchto ceremonií dosahuje astronomických výšek a to především z důvodu velké, celosvětově publikované reklamy a zviditelnění tamější oblasti, nejen jako oslava samotného sportu, sportovních činností i pocta sportovcům samotným.

Ale důležité jsou, a podle mého názoru snad i důležitéjší, méně okázalé rituály, které můžeme vidět a pozorovat například v konkrétních sportovních činnostech například závěrečné vyhlášení vítězů, podání ruky mezi soupeři i ukončení utkání i pozdrav sportovcům v nově přicházejícím divákům na začátku zápasu. Tyto rituály bychom mohli označit za tzv. skupinové, účastní se jich celý tým, i velká část divácké veřejnosti. Stávají se samozřejmě součástí sportu, aniž bychom se nad jejich hlubším významem zamýšleli. Zkrátka jsou tyto rituály sportovci i organizátoři sportovní akce prováděny téměř automaticky a diváky přijímány zcela automaticky.

Kromě těchto tzv. skupinových, můžeme pozorovat ale i tzv. individuální rituály, které provádí jednotliví sportovci například při vstupu na hrací plochu nebo při dosažení individuálního, důležitého úspěchu. Tyto rituály jsou zcela soukromé, jsou závislé na vůli konkrétního sportovce a mají určitý, pro daného jednotlivce, přesně formulovaný smysl. Je to rituál, jehož uskutečnění má zaručit individuální úspěch například zvýšení skóre, dosažení jedinečného výsledku i výkonu zaručením ocenění. Mohou znamenat poděkování za již dosažené výsledky v minulých utkáních, i oslavu právě dosaženého úspěchu a snahu špičkovat dosažení úspěchu dalšího.

²⁰ Šlepička, P. Hošek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 16.

Tyto rituály máme dnes najít téměř v každém sportovním odvětví, jsou stále více rozšířené a před diváky neskrývané. Fotbalista při vyběhání na zelenou plochu se rukou dotkne trávníku a podle něho, nebo snad divákům, vzdá polibek. Po vstelení gólu provádí určitý pohyb, který slouží jako podpora a zároveň oslavující konkrétní úspěch. Těchto oslavujících pohybů si máme všimnout i u hokejistů například. Jágrovo salutování po vstelení branky. Jedním z nejznámějších a dnes komerčně nejvíce vyvíjených individuálních rituálů je rituál atleta Usaina Bolta a jeho švystelení před úspěšným dokončením závodu.

Rituály mají tedy i v dnešním sportu své nezastupitelné místo. Nezpochybnitelná je jejich psychologická stránka, ale na důležitosti nabývá i stránka komerční ve snaze zviditelnit, atraktivnit a divákům přiblížit konkrétní sportovní odvětví. Komerce, byť má dnes před sebou negativismus a kdekdo ji kritizuje a poukazuje na její špatnost, má i svoje pozitivní stránky. Pokud je komerce prováděna s rozvahou a se stálým uvdomováním si její povodní úlohy, je důležitým a významným prostředkem rozvoje sportu a neodsuzujeme ji zcela.

Jak je již uvedeno v úvodu této kapitoly lze hovořit o rituálech individuálních i o rituálech skupinových. Přitom, při respektování zachování společné podstaty rituálů, máme v kolektivním i v individuálním sportu najít odlišnou funkci i úlohu. Zatímco kolektivní a týmův dodržované rituály mají úlohu stmelovací, vytvoření i lépe a eno posílení uvdomování si soudržnosti k týmu, povzbuzení týmového ducha a s tím související šzastrašení soupeře, předvedení síly a odhodlání zvítězit. Individuálně vykovávané rituály v rámci kolektivních sportů mají za úlohu dosáhnout anebo udržet si individuální pozici v rámci týmu, stát se důležitým a nepostradatelným pro tým, dosáhnout individuálního výkonu, který umocní výkon celého týmu.

V každém případě však rituály fungují u většiny, ne-li u všech sportovců, jako součást mentální přípravy na sportovní výkon. Zmírují psychické napětí před sportovním výkonem, redukuje napětí a stres a přispívají k harmonizaci psychického a fyzického stavu sportovce.

ŠRituály fungují v individuálních i kolektivních sportech a to jak v přípravných fázích utkání, během sportovního výkonu, tak v průběhu sociálních událostí po ukončení sportovního klání. Rituál tak funguje jako prostředek skupinové afirmace, vzájemné solidarity a týmové loajality.²¹

²¹ Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, str. 84.

2.3 Úrovn provozování sportu

Šport je významným sociálním jevem, je neoddelitelnou součástí společenského dění a odrazem životního způsobu. Může být naplněn profesní orientací, má podobu aktivní zábavy pro ty, kteří ho provozují i formou pasivní zábavy pro diváky. Plní tím dležitou funkci naplnění volného času.²²

Z uvedeného je patrné, že v současnosti se veškeré sportovní aktivity rozdělují do několika úrovní provozování. Tyto úrovně se posuzují podle několika kritérií, ale hlavním a nejmarkantnějším kritériem je čas, který sportovec vnuje samotnému sportovnímu odvítví, a to včetně aktivní přípravy nutné k provozování zmíněných sportovních aktivit. Mezi další neméně důležité kritéria, podle mého názoru, patří například ekonomická samostatnost sportovce ve smyslu zajištění si finančních zdrojů nutných k dosažení určité životní úrovně. Hovoříme-li o úrovních provozování sportovních aktivit, pak máme na mysli rozdělení na dvě hlavní formy a to:

a) výkonnostní sport, tj. sport jako vrcholová záležitost

b) rekreační i zájmový sport, tj. sport jako volnočasová aktivita

Šíř v současnosti se v mnoha zemích zároveň jedná o dvě organizační a svojí povahou odlišitelné dominantní formy sportu. V tomto ohledu lze na základě analýz relevantní literatury a v souladu s prakticky reflektovanou povahou soudobého sportu shrnout základní charakteristiky jeho různých úrovní.²³

Toto základní rozdělení úrovní sportovní činnosti, tj. sport rekreační a výkonnostní lze ještě více specifikovat:

a) sportovní činnost provozovaná na vrcholové úrovni profesionálně nebo poloprofesionálně. V tomto případě sportovec obvykle denně trénuje, často i několik hodin a účastní se soutěží na mezinárodní nebo alespoň národní úrovni. Hovoříme o tom, že sportuje tzv. na plný úvazek. Nemá žádné jiné pracovní povinnosti vyplývající z pracovních smluv a takto provozovaná sportovní činnost je pro něho dostačující v ohledu ekonomické soběstačnosti.

b) sportovní činnost provozovaná na výkonnostní úrovni poloprofesionálně nebo amatérsky. V tomto případě sportovec pravidelně trénuje a to v rozsahu jednotek hodin týdně, často bývá členem některého sportovního svazu a pravidelně se účastní především tuzemských soutěží.

²² Slepíková, P. Hošek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, str. 9.

²³ Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, str. 29.

c) *sportovníinnost na rekreační úrovni*, kdy ke sportování dochází v rozsahu několika málo hodin týdně. Sportovec není registrován v žádném oficiálním sportovním klubu, a pokud je, tak pouze v amatérských klubech či zájmových spolcích. Účast ve sportovních soutěžích je spíše nahodilá než pravidelná a soutěže jsou pořádány pouze místními sportovními spolky nebo sdruženími.

V každém případě je však vždy zachováno primární rozdělení úrovně sportování a to na výkonnostní sportovníinnost a rekreační či zájmovou sportovníinnost.

2.3.1 První základní forma sportu – výkonnostní vrcholový sport

Budou-li se držet shora uvedených forem sportovních aktivit pak: ŠV tomto ohledu lze na základě analýz relevantní literatury a v souladu s prakticky reflektovanou povahou soudobého sportu shrnout základní charakteristiky jeho různých úrovní.

Výkonnostní vrcholový sport

- Zde se zdrazuje zejména sílu, rychlost, ovládnutí protivníka, posouvání hranic lidských možností, nezmenšené úsilí o vítězství a mistrovský titul.
- Je založen na ideji, že sportovní mistrovství je výsledkem soutěživého úspěchu a výsledky dosažených na bázi systematické oddanosti tvrdé sportovní přípravy, umocněvané ochotou k oběti a bolesti a zeknutí se zdravím a duševní pohody.
- Klade důraz na vytváření a překonávání rekordních výkonů, vymežováním lidského těla nikoli jako cíle, nýbrž prostředkem sportovníinnosti při využití technologie jeho kontroly a monitorování.
- Praktikuje selektivní systém výsadního postavení těch fyzicky nejzdatnějších a sportovní nejúspěšnějších.
- Vytváří a udržuje hierarchické autoritativní struktury, v jejichž rámci jsou sportovci podřízeni trenérům a trenéři dále podřízeni vlastníkům a správcům sportovních klubů.
- Platí antagonistický myšlenkový princip, podle kterého jsou sportovní soupeři chápáni jako nepřátelé.²⁴

²⁴ Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, str. 29.

2.3.2 Druhá základní forma sportu – sport zájmový

ŠZájmový rekreační sport

- Důraz je kladen na osobní projev, prožití, dobrý zdravotní stav, vzájemné porozumění a podporu spoluhráčů i protihráčů.
- Soustřednost na posilování (nikoliv samotnou sílu) jako výslednice tělesných aktivit pro iná-jejích radost a pocit duševní a tělesné pohody.
- Otevřenost účastí je založena na přizpůsobení roznosti fyzických dovedností.
- Demokratická rozhodovací struktura je charakterizována kooperací, sdílením moci a reciprocitou vztahů trenérů a sportovců.
- Interpersonální podpora je odvozována od principu soutěže s někým nikoliv proti někomu, protihráči nejsou nepřátelé, ale ti, kteří udělují soupeřící povahu vzájemného testování.²⁵

Jak jsem již uvedl výše, každá z těchto úrovní i forem sportování má svá specifika a z těchto specifika lze také odvodit klady a zápory jednotlivých úrovní sportovních aktivit. Jestliže hovoříme o skutečnosti, že výkonnostní vrcholový sport je založen na myšlence dosahování úspěchu a nadstandardních výsledků a to za cenu vynaložení úplné oddanosti zvolenému sportovnímu odvětví a bezmeznou ochotou proiná-et obětí v podobě bolesti i dokonce ztráty i omezení tělesného ale i duševního zdraví, pak se nám ze sportu vytrácí základní funkce, pro které by měl být sport provozován, tj. radost ze hry a pohybu, snaha po zlepšení zdravotního stavu a zvýšení zdatnosti. Z výkonnostního sportu se nám vytrácí, anebo alespoň ustupuje do pozadí vše to, co nám proiná-í rekreační sport. Neustálá honba za dosažením, případně překonáním dosavadního rekordu, snaha vyrovnat se, eventuálně překonat toho nejlepšího v daném sportu může proiná-et i určitý typ sociální izolovanosti, kdy v každém svém soupeři ale i týmovém spoluhráči máme vidět nepřátele, potenciálního soka, který může dosáhnout požadovaného úspěchu dříve i úspěchu je-t v-t-ího. Tento úhel pohledu na soupeře i spoluhráče se mění v rekreačním sportu, kde jsou vnímáni spíše jako ti, s nimiž pomůžeme své dovednosti a síly a to buď úspěchem i neúspěchem. Po vyhodnocení tohoto zápolení se opět stávají našimi přáteli i známými.

²⁵ Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, str. 31.

Značný rozdíl mezi výkonnostním a rekreačním sportem bychom mohli hledat také ve vztahu sportovec - trenér. Zatímco při výkonnostní úrovni sportu má trenér v důležitém despotické postavení, kdy není přípustná žádná diskuse, tak v rekreačním sportu je trenér považován spíše za rádce, s kterým lze komunikovat o případných nedostacích a jeho rady lze akceptovat nejsou však závazné.

V každém případě by provozování sportovní činnosti mělo být pro člověka přínosem, mělo by ho obohacovat, rozvíjet jeho osobnost po stránce jak fyzické, psychické tak i morální. Pokud porovnáváme zmíněné dvě úrovně sportovní činnosti, pak bychom neměli opomenout ještě jedno hledisko a to hledisko poskytování vzoru a možnosti nápodoby. Zatímco rekreační sport může vzor poskytovat pouze v úzkém například rodinném kruhu, kdy otec může být vzorem pro své děti nebo mezi přáteli a spolupracovníky, kdy jeden z nich může k rekreačnímu sportu pozitivně motivovat své přátele a kolegy, výkonnostní vrcholový sport strhuje a přitahuje široké masy. A to jednak v roli pasivního diváka, který si najde svůj vzor mezi známými sportovci a následně může začít napodobovat jeho styl chování, oblékání nikoliv však sportovní výkony. Anebo může být pozorovatelem, aktivní nápodobu, kdy si sportovec vybírá vzor mezi sportovci stejného sportovního odvětví a vyvíjí úsilí vedoucí k dosažení shodných sportovních výkonů a rekordů. Toto vzhlednutí se v úspěšných, slavných a uznávaných sportovcích se často objevuje jako silná motivace při tréninkové činnosti, ve chvílích rozhodování se v otázkách odříkání si určitých požitků ve snaze dosáhnout v pozdější době stejné životní úrovně, stejné slávy a stejného uznání jako má svůj vzor.

Problém však přichází ve chvíli, kdy dospějeme k uvědomění si, že z jakéhokoliv důvodu není reálné se svému vzoru vyrovnat a dosáhnout jeho velikosti. Pak může dojít k zhroucení dosavadního individuálního hodnotového systému a záleží pouze na osobnosti konkrétního jedince, jak se s touto záležitostí vyrovná a zda je natolik silný, aby si nastavil nová hodnotná kritéria a svůj život nasměřoval novým správným směrem. Je vcelku logické, že dosáhnout úrovně vzoru, který jsme si zvolili mezi vyznavači rekreačního sportu, není tolik obtížné. Z toho vyplývá, že ani nedosažení stejné úrovně nebo dovedností není pro jedince takovým zklamáním a proto není třeba přehodnocovat svůj životní styl a dokonce hodnotový systém. A nedosažení stejné úrovně neznamena zásadní zlom v životě jedince, přesto však touha po vyrovnání se vzoru je silným motivačním podnětem.

Otázkou tedy zůstává, která z uvedených úrovní provozování sportovní činnosti je pro jedince a pro společnost přínosnější, jak velká podpora státních i veřejných institucí by měla být té které úrovni věnována.

Dle mého názoru by bylo ideální, ale nyní pouze v rovině hypotetické, kdyby se každý jedinec věnoval sportovní činnosti. Na počátku své sportovní kariéry by se měl oddat odbornému trenérskému vedení, a pokud by ho jeho talent, schopnosti a morální kredit vedl k provozování výkonnostního vrcholového sportu, pak by se mu stát prostřednictvím svých institucí měl věnovat a podporovat ho natolik, aby se v budoucnu mohl stát vzorem pro mnoho mladých sportovců, kteří by chtěli jít v jeho stopách. V případě, že jeho schopnosti a dovednosti nebudou splňovat kritéria výkonnostního vrcholového sportu, pak vyvinout snahu tohoto jedince přeorientovat na sport rekreační, který ho bude nadále obohacovat, rozvíjet jeho osobnost a přinášet mu uspokojení, z čehož bude těžit nejen dotyčný jedinec, ale i celá společnost.

3. Socializace

3.1 Pojem socializace

šProces vývoje od stadia bezmocného novorozence ařl po osobu, která si dob e uv domuje sebe samu a orientuje se ve své vlastní kultu e, ozna ujeme jako socializaciõ.²⁶

šLidský jedinec vstupuje do kulturní lidské spole nosti biologickou cestou ó svým narozením; opou-tí ji op t biologickou cestou ó svou smrtí. V pr b hu celého jeho řivota vymezeného t mito dv ma biologickými mezníky v-ak na n j neustále p sobí svými vlivy lidská spole nostõ.²⁷

Tém kařdá odborná publikace související s oborem zabývající m se psychologí, sociologí, ale nap íklad i pedagogikou uvádí definici socializace. Tyto definice nejsou totořné, ale jedno mají vřdy spole né a pokou-ějí se zachytit podstatu socializace, i kdyř jinými slovy, výrazy a n kdy mořná i z trochu jiného pohledu. Vřdy tyto definice hovo í o šprocesuõ, šjedinciõ a o šspole nostiõ. Toto jsou t i st řejní kategorie socializace. Pouřtí pojmu šprocesõ nám zd raz uje skute nost, ře nejde o statický, nem nný, stabilní jev. Ale naopak o jev, který má neustálý vývoj a udrřuje i m ní sv j sm r. Pojmy šjedinecõ a šspole nostõ poukazují na fakt, ře socializace vřdy funguje mezi lov kem, chápano ve smyslu osobnost lov ka a okolním sv tem, kterým v tomto p ípad řápeme jako lidskou spole nost. Pochopiteln , ře spole nost jako velký anonymní celek nelze považovat za jeden ze socializa ních subjekt , ale pod pojmem spole nost musíme v tomto p ípad řid t celý souhrn nejř zn j-ích initel , vyskytujících se ve spole nosti. A práv tito initelé jsou nositeli p sobení, které je v procesu socializace řádoucí, ale v n kterých p ípadech i neřádoucí, nebo rozeznáváme socializaci pozitivní a socializaci negativní. Zatímco pozitivní socializace ovliv uje vývoj jedince řádoucí m sm rem ve smyslu spole ností cht ných vzorc chování, negativní socializace ovliv uje jedince neřádoucí m zp sobem.

Socializace, respektive proces socializace, je bezesporu p edm tem mnoha v dních obor . Mezi ty nejvýznamn j-í obory pat í sociologie a psychologie. Zatím co sociologie zkoumá proces socializace p edev-ím z hlediska spole nosti, která

²⁶ Giddens, A. **Sociologie**. 1.vyd. Praha: Argo, 1999, str. 39.

²⁷ Janou-ek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, str. 131.

na jedince p sobí prost ednictvím v-ech svých initel , které v sob zahrnuje. Na druhou stranu psychologie studuje proces socializaci p edev-ím z hlediska jedince, který se v d sledku p sobení spole nosti a jeho vlastního aktivního zpracování ur itým zp sobem m ní. šV trojúhelníku vztah Šspole nost-socializace-osobnost÷se sociologie soust e uje p edev-ím na vztah Šsocializace-spole nost÷, kdeřto psychologie p edev-ím na vztah Šsocializace-osobnost÷õ.²⁸

Z uvedeného vyplývá, ře oba zmi ované obory za le ují socializaci do jiného, odli-ného kontextu. Sociologie vychází ze spole enské funkce socializace, která spo ívá v tom, ře díky socializa nímu procesu se neustále reprodukuje spole nost a její kultura. Mlad-í generace se vřdy u í od generace star-í, p ebírá vzorce chování, za le uje se do existující sociální struktury, respektuje nastavená pravidla. šZ tohoto hlediska se socializace jeví p edev-ím jako proces, jímřl spole nost p ípravuje jedince pro ur itý zp sob jeho participace ve spole nosti, a tedy pro výkon t ch jeho sociálních rolí, jejichřl prost ednictvím jedinec svou participaci ve spole nosti uskute uje; a sou asn se socializace jeví téřl jako proces, jímřl spole nost p edává jedinci ze své celkové kultury to, co bude pro výkon t chto rolí ve spole nosti pot ebovatõ.²⁹

Ani psychologie neopomíjí proces socializace z hlediska spole nosti, sou asn v-ak uplat uje pohled na socializaci z hlediska jedince a v nuje se otázce, jakou funkci socializace plní ve vývoji jedince i jak lze vývoj jedince díky socializaci ovlivnit.

šPsychologie se soust e uje p edev-ím na to, jak ur itý jedinec v d sledku socializa ního p sobení postupn formuje sebe jako lena spole nosti a nositele její kultury. Zkoumá proto, jak jedinec vyufflívá svých psychických kapacit k formování nezbytných psychologických p edpoklad výkonu sociálních rolí, které na n m spole nost vyřladuje, tj. k formování dovedností, v domostí, schopností, motiv , postoj , charakterových a jiných rys osobnosti nezbytných k výkonu ur itých sociálních rolí, a jak jsou v d sledku toho psychické kapacity jedince sociáln determinoványõ.³⁰

Definice kategorie socializace, která v sob odrářlřl shora uvedené poznatky, uvedl ve své odborné publikaci Jaromír Janou-ek: šSocializace je souhrn proces vzájemné interakce mezi spole ností a jedincem, v nichřl spole nost p sobí na jedince tak, aby v sob svým u ením vytvo il vnit ní psychologické p edpoklady nezbytné

²⁸ Janou-ek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, str. 133.

²⁹ Janou-ek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, str. 133 ó 134.

³⁰ Janou-ek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, str. 134.

k participaci ve společnosti jsou nejen jako člen společnosti i jako relativně samostatná osoba schopná řídit své jednání a odpovídat za něj; v důsledku toho se jedinec postupně přeměňuje z biologického organismu novorozeněte v dospělého kulturního člověka, který je určitým způsobem za členem společnosti a který pak postupně tento svůj způsob za členství do společnosti v dospělosti a ve stáří mění a ve shodě s tím neustále mění i sám sebe.³¹

3.2 Iničtelé socializace

V souvislosti s kategorií socializace jsem již několikrát zmínil pojem š iničtelů, respektive š iničtelé socializace, kteří jsou zdrojem působení na objekt socializace, tj. na jedince, který se pod jejich vlivem utváří, mění a vyvíjí.

ŠSubjektem socializace lidského jedince je vždy společnost jako celek. Tato společnost působí na jedince prostřednictvím různých iničtelů socializace, kteří společnost zastupují a představují jakési výkonné orgány jejího socializačního působení.³²

3.2.1 Třkoly

Jinými slovy společnost na jedince působí prostřednictvím iničtelů. V této souvislosti můžeme hovořit o v domém a nev domém, respektive nepřímém působení. Instituce jako jsou školská zařízení a v nich sbor pedagogů působí na konkrétní jedince v konkrétním smyslu, který je předem dán společností a to prostřednictvím schválených učených osnov, vzdělávacích oborů atd. V tomto případě bychom mohli hovořit o působení přímém a to iničtelů, které si pro účely tohoto působení společnost sama učelově vytvořila.

V případě nepřímého působení pak můžeme hovořit především o konkrétních sociálních skupinách nebo o osobách se svými skupinovými nebo vlastními zájmy, které uplatňují i působení na jedince. Zstanou-li u příkladu školským zařízením, pak například konkrétní pedagog do svého působení na jedince promítá své osobní životní názory, zkušenosti, v různých situacích zaujímá své osobní postoje, zkrátka do svého působení promítá svoji osobnost a tím i do nev domé, a dle mého názoru

³¹ Janoušek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, str. 134.

³² Janoušek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, str. 147.

mnohem zásadněji, formuje osobnosti svých dětí, kteří jsou v tuto chvíli objektem socializačního působení.

3.2.2 Rodina

Jiným příkladem mohou být rodiče, respektive výchova dítěte v rodině. Děťobou objekt socializace je v rodinném prostředí vychováván, od útlého věku mu jsou vtažovány základní hygienické návyky, vzorce chování na veřejnosti i v soukromí. Rodičobou iniciátory socializace se svojí výchovou záměrně snaží o to, aby jejich potomek byl schopný úspěšně žít, aby ve společnosti našel uplatnění a své místo, aby v sociální struktuře společnosti dosáhl co možná nejvyššího. Zároveň však v rodině dochází k jevu, o kterém hovoříme jako o neviditelném působení a to v situacích, kdy si rodič není vědom svého ovlivňování, působení a přitom projevuje svoje názory, zaujímá určité postoje k problémům, které nás každodenně obklopují a které se nás dotýkají osobně, anebo je vnímáme pouze prostřednictvím médií atd. V těchto okamžicích se rodič chová podle jemu naučených vzorců chování, které odrážejí jeho osobnost a v tuto chvíli také zásadně socializačně působí na svého potomka. Je zřejmé, že rodina patří mezi jedny z nejvýznamnějších socializačních iniciátorů. Socializace zde probíhá již od velmi raného věku objektu socializace a socializační proces probíhá zpravidla po velmi dlouhou dobu. Ne vždy je však socializační působení, v tomto případě máme hovořit o výchově, přijímáno potomkem šš chutně, dobrovolně a vědomě.

3.2.3 Sociální skupina

V tomto smyslu má mnohem větší socializační sílu působení, které probíhá v malých socializačních skupinách, do kterých jedinec patří, do kterých se začleňuje dobrovolně a dobrovolně také přijímá vzorce chování jednotlivých členů skupiny, ale i rámcové chování celé skupiny. Kde dochází k ovlivňování jeho postojů a názorů. Může se nebo nachází nové motivy k výkonu určitých činností, nachází potřebu stanovovat si a dosahovat určitých cílů a v neposlední řadě žít ve skupině utváří jedince hodnotový systém, který se mu stává odrazovým zrcem pro jeho veškeré snažení, rozhodování a konání v průběhu celého života. Lze tedy hovořit o skutečnosti, že malá

sociální skupina, do které je jedinec relativně trvale zařazen, a která proto má možnost dlouhodobého působení, je základním a klíčovým faktorem socializace.

A právě na základě tohoto tvrzení mohou zdůraznit důležitost a významnost sportu jako socializačního faktoru. Jestliže jedinec touha po provozování sportovních aktivit přivede do sportovního klubu či na místa, kde se sdružují sportovci holdující stejným či podobným sportovním aktivitám, vřady se stává členem sociální skupiny lidí, často vrstevníků, které spojují stejné či velmi podobné zájmy a cíle. V takovéto skupině se jedinec cítí dobře, chce se stát jejím plnohodnotným členem, a proto její socializační funkce působí velmi silně a dochází tak k formování a utváření osobnostních rysů jedince. Důležitost sportu spočívá také v tom a tuto skutečnost nelze opomenout, že toto působení a potažmo tedy i formování osobnosti se dotýká všech stránek osobnostního profilu jedince. Zasahuje jednak do oblasti fyzické kondice, kdy rozvíjí a zdokonaluje fyzickou připravenost jedince, a jednak do oblasti psychické kondice, kdy vytváří větší odolnost vůči stresu, nervozitě, ale i neúspěchu či naopak před negativními dopady dosaženého úspěchu. Provozování výkonnostního sportu klade zvýšené nároky na hodnotový systém jedince, kdy často dochází k nutnosti volby mezi dvěma hodnotami, které mohou zásadně poznamenat další životní dráhu jedince například zvýšená sportovní výkonnost anebo vzdělání, či volba mezi vidinou sportovní kariéry a mateřským či partnerským životem. Sportování vede k utváření smyslu pro povinnost a pro uznávání hodnot fair play, které se následně odráží i v osobním životě.

Ovlivňování osobnosti jako celku, tj. po stránce fyzické i psychické můžeme jednoznačně pozorovat u všech úrovní provozování sportovních aktivit (viz kapitola 2.3 této bakalářské práce). Stejně tak, jako můžeme konstatovat, že sport v obou svých úrovních provozování, jak výkonnostní tak rekreační, můžeme považovat za velmi významný socializační faktor a jeho působení ve smyslu socializačního procesu za silné a podstatné.

3.3 Resocializace

V n kterých p ípadech a p i p sobení specifických podmínek m fle docházet k resocializaci. V n kterých odborných publikacích se hovo í o resocializaci pouze v souvislosti s dosp lými jedinci. šZa ur itých okolností m fle u dosp lých jedinc docházet k resocializaci í ů.³³

Sou asný sv tový společenský životní styl v–ak nhrává i jevu, který v d ív j–ích dobách nebyl tak markantní a tudífl odbornou veřejností tolik sledovaný. Tento jev m fleme ozna it jako stále ast ji se objevující resocializaci i u d tí respektive dospívajících, tj. mladistvých. Hekti nost a stále se zvy–ující náro nost dne–ní doby se odráflí na pofladacích, které jsou kladeny na sou asnou dospívající generaci, aby byla schopna najít uplatn ní na pracovním trhu a zajisti si tak nejen ekonomickou sob sta nost, ale dosáhnout i alespo pr m rného životního standardu, podle p edstav sou asné společnosti. Toto má za následek, fle mladá generace, asto podporována svými rodi í, si stanovuje neadekvátní cíle, jejichfl dosaflení je nereálné s ohledem na jejich dispozice, schopnosti i dovednosti. V ur ité životní etap pak musí zákonit dojít k zlomu, k uv dom ní si skute ných možností a p ehodnocení stanovených cíl . V této chvíli musí také asto dojít k resocializa nímu projev m, nebo je t eba zvolit jiné životní vzory, upravit své vzorce chování, zvolit reálné cíle eventuáln p ehodnotit cesty vedoucí k jejich dosaflení.

O resocializaci hovo íme nejen v extrémních situacích, kdy se společnost prost ednictvím svých institucí snaflí o p evýchovu jedinc nap . ve v znicích, nápravných za ízeních pro mládefl atd. O resocializaci m fleme v–ak hovo it i v p ípadech, kdy se dosavadní pr b h života jedince zm ní natolik, fle je t eba p eorientovat se na nové životní cíle, navázat nové sociální vztahy, zcela se vzdát anebo alespo p ehodnotit n které životní hodnoty. Velmi markantní je tento druh resocializace ve sportu. Velmi asto jsme díky mediím sv dky ukon ení sportovní kariéry vrcholového sportovce, který s p irozeným úbytkem fyzické výkonnosti je postaven p ed rozhodnutím, jakým sm rem se bude vyvíjet jeho budoucí životní dráha. Je postaven p ed rozhodnutím zhodnotit své dosavadní priority a p ehodnotit sv j hodnotový systém. Samoz ejm mohli bychom íci, fle v kaflde profesi i odbornosti m fle dojít k situacím, kdy nap íklad vlivem úrazu, zm nou zdravotní zp sobilosti

³³ Giddens, A. **Sociologie**. 1.vyd. Praha: Argo, 1999, str. 58.

a podobně je nutný proces resocializace. U výkonnostního sportu však k resocializaci dříve či později dojít musí. Každý sportovec v každém sportovním odvětví se sportu na vrcholové výkonnostní úrovni nemůže v novat a přechodového věku. Otázkou pouze zůstává jak silná osobnost konkrétní sportovec je a jakým způsobem resocializaci zvládne. Někdo umí využít svých dosavadních sportovních zkušeností a kontaktů a sport i nadále zůstává jeho životním posláním, i když toto poslání nabývá jiných, rozdílných parametrů než dosud. Je možné se začít v novat mladšími generacemi sportovců, organizací i prostředím ohledně sportovních akcí nebo se začít hlouběji zabývat studiem a následnou výukou sportovních taktik, metod a postupů. Například rychlostní kanoista Martin Doktor se po ukončení sportovní kariéry začal v novat doktorandskému studiu na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, které v roce 2007 úspěšně dokončil. V současné době je trenérem české reprezentace a smluvním zaměstnancem kanoistického svazu. V jeho případě můžeme hovořit o resocializaci, která probíhá správným směrem a tento bývalý vrcholový sportovec našel plnohodnotné naplnění svého života i mimo aktivní výkonnostní sport.

Stejně úspěšný byl i proces resocializace i Ivan Hlinka, hokejový reprezentant, který se v době své aktivní sportovní kariéry stal 3x mistrem světa a z Olympijských her přivezl 1x stříbrnou a 1x bronzovou medaili. Po ukončení sportovní kariéry se stal trenérem české hokejové reprezentace a v roce 1998 dokázal se svým týmem získat zlatou medaili na Olympijských hrách v Naganu. O rok později získal v roli trenéra i titul mistra světa. I v tomto případě, stejně jako v mnoha jiných, můžeme hovořit o resocializaci úspěšnou a společně prospěšnou. Je nutné si však uvědomit, že v těchto případech nemusel být hodnotový systém jednotlivce příliš změněn. Ani cíle nebyly natolik odlišné od cílů, kterých bylo dosahováno v době aktivní sportovní kariéry. Nebylo tedy zapotřebí zásadních vzorců chování ani životní postoje. Prostředí, ve kterém se jedinec i nadále vyskytoval, bylo v zásadě shodné, ačkoliv se změnil jedině sociální status a sociální role z nich vyplývající.

Bohužel můžeme mezi sportovci najít i příklady neúspěšné resocializace. Dva příklady za všechny. Jako první uvedu Kateřinu Neumannovou, u které resocializace probíhá v první fázi úspěšně. Od výkonnostního sportovkyně se přeorientovala na roli matky s péčí o rodinu a domácnost. Následovala však potěšba životního uplatnění a zde můžeme hovořit o ne zcela objektivním posouzení svých znalostí a dovedností, když se stala prezidentkou organizačního výboru mistrovství světa v severském lyžování, které se uskutečnilo v roce 2009 v Liberci. V tomto případě

máme jen odhadovat, zda bylo pouze zneužitím jméno nejlepší české lyžařky v těchto letech anebo zda došlo k porušení schopností. Kritici dodnes Neumannové vyčítají, že se bez potřebných ekonomických znalostí a zkušeností ujala této role. Dodnes se Kateřina vyrovnává s následky, které jí z funkce prezidentky organizačního výboru vplynuly. A nejedná se pouze o následky ekonomické, ale i sociální, kdy smýšlení části společnosti o její osobě zaznamenalo značnou újmu.

Druhým, snad je to dramatičtější, případem neúspěšného resocializačního procesu je příběh českého fotbalového reprezentanta a úspěšného hráče fotbalového klubu Sparta Praha Tomáše Skuhravého. V médiích se za celou dobu po skončení jeho sportovní kariéry objevovat informace o jeho vztazích k hracím automatům a ruletám. Jeho majetek se stal dokonce předmětem exekuce kvůli vzniklým dluhům. A nakonec ve snaze získat svoji neutěšenou ekonomickou situaci a zároveň snaha zachovat si životní styl a standard, na které byl zvyklý jako dobře placený sportovec, se zapletl do kauzy, ve které v současné době padají sdělení obvinění za trestné činy pojišťovacích podvodů i krádeže luxusních vozidel.

Třetím procesem resocializace u vrcholových sportovců potvrzují i příběhy těch, které hovoří o opakovaných návratech k aktivnímu vrcholovému sportu po šokující sportovní kariéře.

Například americký basketbalista Michael Jordan, který 2x získal zlatou medaili na Olympijských hrách a 4x dosáhl na titul mistra NBA, ukončil svoji sportovní kariéru v roce 1998. V rámci resocializace si hledal nové uplatnění a stal se podílníkem v klubu Washington Wizards. Tento basketbalový tým však nebyl úspěšný, nedosahoval dobrých výsledků a ani návratnost nebyla příliš vysoká. Vznikající problémy v procesu resocializace Jordan očekával návratem na hrací plochu, do jemu známého prostředí, kde mohl uplatnit jemu známé a vžitkové vzorce chování, kde platila štara známá pravidla a kde mohl nejlépe uplatnit své dovednosti, talent a umění. Takových to odchodů a sportovních návratů do vysokého sportovního světa Michael Jordan zažil více. V současné době se jeho aktivity dají označit za zčásti podnikatelské, má vlastní značku sportovního oblečení, zčásti reklamní, kdy pro různé televizní společnosti natáčí televizní reklamy na podporu téměř cokoliv, a zčásti i herecké, kdy si zahrál v několika celovečerních filmech například *Space Jam* nebo *He Got Game*. Ani v jedné této činnosti však nedosahuje takových výsledků jako na basketbalovém hřišti. A to je zřejmě skutečným důvodem jeho opakovaných návratů do prostředí vrcholového sportu.

Na záv r bych rád zmínil je-t jedno hledisko, které proces resocializace u vrcholových sportovc znesnad uje. Tímto hlediskem je velice úzká specializace, malá výše zam enosti. Je nutné si uv domit, že p íprava na úlohu vrcholového sportovce za íná jifl od útlého v ku jedince. asto jsme sv dky, že jifl ty leté d ti jsou v rámci svých fyziologických moflností vtafleny do tréninkových proces . A je tedy logické, že celé rané d tství, ale i období adolescence, kdy se u vrstevník vyhra ují r zné zájmy a koní ky, je v-e orientováno na sport respektive na výkonnost v ur ítém sportovním odv tví. Pro tyto vrcholov sportující jedince se tedy r znost, pestrost a zajímavost okolního sv ta zufluje na velmi úzké a omezené pole p sobnosti a proto je velmi asto následný proces resocializace tak obtíflný a náro ný.

3.4 Sportovní úsp ch

Odpov na otázku: šCo je sportovní úsp ch?š, je na první pohled jednoduchá a jednozna ná. Sportovní úsp ch je dosaflení n jaké mety, kterou si sportovec sám stanoví anebo kterou obecn stanovily výkony ostatních sportovc .

Tato meta m že mít r znou podobu, nej ast ji je to p esn daný asový limit, kterého je t eba minimáln dosáhnout nebo výkon, kterého není t eba jen dosáhnout, ale p ekonat ho, docílit lep-ího výsledku. V p ípad výkonnostního sportu je pak tento šsportovní úsp chš p em n n v rámci ekonomické roviny na finan ní ohodnocení a v neposlední ad dochází i na ocen ní konkrétního sportovce ve ejností. Toto ocen ní není moflné podce ovat, v mnoha p ípadech je pro sportovce d leflit j-í nefl ocen ní finan ní a úzce souvisí i s individuálním sebehodnocením daného konkrétního sportovce a bezesporu se odráflí v motivaci, která je hybným nástrojem pro dal-í konání sportovní innosti.

Takto je tedy vnímán šsportovní úsp chš -írokou ve ejností i samotnými sportovci na úrovni výkonnostního sportu.

Jinak v-ak lze šsportovní úsp chš vnímat na úrovni rekrea ního zájmového sportu, který se stále více stává fenoménem dne-ní doby mezi -írokou ve ejností. Jde o sportovní aktivity, které m že provozovat kaflký z nás, které provozujeme z d vod , že nám p íná-í osobnostní profítek, moflnosti sociálního styku s ostatními lidmi, zvy-uje nám fyzickou kondici a posiluje na-i psychickou odolnost. A na úrovni zájmového sportu lze p esn takto šsportovní úsp chš vnímat. Za sportovní úsp ch na této úrovni

sportu lze tedy považovat to, že jedinec si zvyšuje svoji fyzickou kondici, což není pouze kladné hledisko pro sportovce-amatéra, ale pro celou společnost, které se tak zvyšuje reálná možnost, že za tohoto jedince bude muset vynaložit menší finanční částky například v případě onemocnění atd.

Za sportovní úspěchy v tomto případě lze považovat i zvýšený výskyt sociálního styku s jinými lidmi, kdy dochází k výměnám různých informací, k předávání poznatků a v domostí, které mohou být motivem k hledání nových způsobů řešení různých situací a problémů. I toto hledisko je pro společnost nanejvýš důležité a proto by měla být zájmový rekreační sport určený široké veřejnosti ze strany společnosti podporován a rozvíjen.

Bohužel v současné ekonomické situaci, ve které se nacházíme, naše společnost nalézá, jsme svědky skutečnosti, že oblast rekreačního sportu je často první oblastí lidské činnosti, která je společností finančně ohrožována a je odkazována na finanční samostatnost. Přitom pro každou společnost by měla být dobrá psychická i fyzická kondice jejích obyvatel prvořadým zájmem, neboť jen takoví jedinci jí mohou rozvíjet a zdokonalovat.

4. Empirické –et ení ó praktická ást

4.1 Cíl a zám r –et ení

V první ó teoretické ásti bakalá ské práce jsem se zabýval sportem a to p edev-ím jeho dv ma základními formami, tj. sportem výkonnostním a sportem rekrea ním. Snaffil jsem se podtrhnout a zd raznit rozdíly mezi jednotlivými formami sportu a zamyslet se nad jednotlivými úrovn mi sportu a jejich postavením v socializa ním procesu. V souvislosti se socializa ním procesem jsem se krátce v noval i resocializaci a to z pohledu sportovce zabývajícího se výkonnostním sportem.

P i zpracovávání teoretické ásti mé bakalá ské práce vyvstaly n které otázky. Na tyto otázky se pokusím, práv v této empirické ásti bakalá ské práce, najít odpov di a to p edev-ím prost ednictvím provedeného –et ení mezi respondenty a následn se pokusím zformulovat záv ry, které by m ly být prvo adým cílem této empirické ásti bakalá ské práce.

Otázky, kterými se budu zabývat v praktické ásti práce, se týkají p edev-ím motivace flák a student , která je vede k provozování sportovních aktivit. Dále pak mnofství asu, který jsou fláci a studenti ochotni v novat sportovním innostem a zda se tento as m ní v souvislosti s v kem lov ka. V neposlední ad se budu zabývat tím, jakým zp sobem aktivn provozovaný sport, jako jeden ze socializa ních initel , ovliv uje strukturu a dynamiku osobnosti fláka i studenta.

Za ú elem zji-t ní odpov dí na tyto otázky jsem si stanovil 3 hypotézy, na základ kterých jsem sestavil dotazník, který je slofen z 35 otázek a rozd len do ty ástí. Tento dotazník jsem nechal vyplnit 528 respondent m, tj. flák m základních –kol, student m st ední –koly a u m odborných u ili-. Odpov di jsem následn zpracoval a podle zji-t ných výsledk jsem byl posléze schopný potvrdit i vyvrátit (verifikovat) pravdivost stanovených hypotéz.

4.2 Hypotézy a jejich odvodnění

Při empirickém zetření, které jsem uskutečnil v rámci mé bakalářské práce, jsem vycházel ze tří hypotéz, které blíže objasním níže v této kapitole a jejich platnost bych chtěl za pomoci již zmínovaného empirického zetření verifikovat.

První hypotéza zasahuje do oblasti rozsahu a množství času, který fláci základních a studentů středních škol a u nich odborných učilů v různých sportovních aktivitách respektive sportování. Hypotéza vyplývající z této problematiky zní: **Špatně ubývající v dětství mladistvého ubývá čas v nově jeho aktivní sportovní činnosti.**

Správnost tohoto tvrzení je ověřována otázkami především ve druhé části dotazníku (viz příloha 1), respektive vyhodnocením odpovědí na ně.

Domnívám se, že platnost této hypotézy je dána skutečností, že provozování sportovních aktivit je pro každé zdravě se vyvíjející dítě. Čím je v dítěti méně, tím jsou nároky na výkon konkrétních sportovních aktivit nízké a tudíž splnitelné téměř pro všechny jedince. Špatně ubývající v dětství však rostou i nároky, které jsou na něj, a to ne pouze v souvislosti se sportováním, ale i v souvislosti s celým jeho životem, kladeny. Špatně ubývají mu povinnosti nejen ve škole, ale i v rámci rodiny. Špatně ubývající v dětství je také spojováno utváření vlastních postojů a názorů, které mohou být v nesouladu s nároky ostatních. S rostoucími nároky pak dochází k tomu, že někteří jedinci oblast sportování opouštějí a vyznají se jiným činnostem, které jim více vyhovují nebo jsou pro ně z různých důvodů přitažlivější.

Druhou hypotézu jsem obecně formuloval takto: **Nejvyšší motivací pro sportování sportovních aktivit je v rodině zážitkový životní styl.** Důvodem, který mě vedl k tomu, abych si tuto hypotézu takto stanovil, vycházejí z mé dosavadní zkušenosti. Konkrétní případy v mém bezprostředním okolí mi ukazují, že pokud rodina jako celek nemá ke sportu žádný nebo jen nevýznamný vztah, její členové nevyhledávají sportovní aktivity a tudíž se jim ani nevyznají. Naopak, jedinci, za kterými stojí jejich rodina, která je v provozování sportovní činnosti podporuje, se sportovními aktivitami vyznají s větší chutí a dosahují lepších výsledků. Tito jedinci, dle mého názoru, lépe snášejí větší neúspěchy a lépe překonávají tížkost nejruznějšího druhu, které jsou v důsledku součástí provozování sportovní činnosti. A nemalý význam má podporující rodina

i v případě, že jedinec kalkuluje s ukončením aktivního provozování sportu především na výkonnostní úrovni.

Stejnou myšlenkou v souvislosti s touto hypotézou však je skutečnost, že rodina, která je schopná a ochotna plnohodnotně podporovat nějakého svého člena v aktivním sportu, musí v rámci této podpory užít sobě vlastní rodinný životní styl, tj. musí sportování šetřit velkou část volného času, musí často investovat značné finanční prostředky jednak do samotné sportovní činnosti, jednak do zajištění vhodných podmínek pro výkon konkrétního sportu. A to, že šetří je rodina schopná a ochotná pouze v případě, že se sport stane důležitým prvkem jejich života. Logicky tedy z uvedeného vyplývá, že musí jejich životní styl korespondovat s prioritami sportu a tudíž právě životní styl rodiny je zásadní motivací pro provozování sportovních aktivit.

Ověření a vyvrácení tohoto předpokladu by mělo být provedeno pomocí otázek ve druhé části dotazníku.

A konečně, tato hypotéza vychází z předpokladu, že na jedince, kteří jsou schopni obstát v podmínkách výkonnostního sportu, působí mnoho stejných faktorů, které zásadním způsobem v pozitivním směru ovlivňují utváření jejich struktury a dynamiky osobnosti. Tento pozitivní vliv je dán především náročností prostředí, ve kterém se sportovci pohybují, množstvím interpersonálních vztahů a v neposlední řadě složitostí intrapersonálních vztahů, které jsou součástí sportovcovy života. Tato hypotéza tedy zní: **„Dlouhodobě a pravidelně provozovaný sport pod odborným vedením (pro účely této práce chápáno jako provozování výkonnostního sportu) podporuje tvorbu pozitivních rysů ve struktuře a dynamice osobnosti dítěte i mladistvého.“** Jde především o podporu a rozvíjení takových vlastností a částí charakteru jako je cílevědomost, důvělnost, větší odolnost vůči stresu a frustraci, dále pak odpovědnost, komunikativnost a empatičnost. Tento předpoklad se pokusím verifikovat pomocí otázek a následných odpovědí uvedených ve čtvrté části dotazníku.

4.3 Popis výzkumného vzorku

Základním souborem pro měření v rámci empirické části bakalářské práce jsou fláci I. stupně základních škol, konkrétně fláci čtvrtých a pátých tříd základních škol v České republice. Dále pak fláci II. stupně základních škol, konkrétně fláci šestých, sedmých, osmých a devátých tříd základních škol a studenti všech čtyř ročníků středních škol a univerzity odborných učilišť v České republice.

Především z technických, časových a ekonomických důvodů jsem z tohoto základního souboru vytvořil soubor výběrový, ve kterém jsem provedl vlastní empirické měření. Nebylo možné oslovit všechny fláky, studenty a univerzity a proto jsem vybral 528 dětí a mladistvých vzdávajících se na dvou základních školách v Praze, jedné střední pražské škole a dvou odborných učilištích v Praze. Flákům, studentům a učitelům vybraných pražských škol byl předložen dotazník se žádostí o vyplnění, čímž vznikl shora zmíněný výběrový soubor.

Výběrový soubor lze dále rozdělit na čtyři části (do čtyř skupin), tj. první část: fláci I. stupně ZŠ tedy fláci čtvrtých a pátých tříd. Druhá část výběrového souboru je pak tvořena fláky II. stupně ZŠ tedy fláky šestých, sedmých, osmých a devátých tříd. Třetí část výběrového souboru tvoří studenti jedné střední školy, tj. studenti prvního, druhého, třetího a čtvrtého ročníku střední školy. A konečně čtvrtou část (čtvrtou skupinu) výběrového souboru tvoří u nás dvou pražských odborných učilišť, konkrétně u nás prvního, druhého a třetího ročníku.

V každé shora uvedené skupině jsem oslovil různý počet respondentů a to z důvodu odlišných početů fláků i studentů v každé třídě. V první skupině v části výběrového souboru jsem pracoval se 109 fláky, druhou skupinu mi utvořilo 189 fláků. Třetí skupinu tvořilo 122 studentů střední školy a čtvrtou, poslední skupinu výběrového souboru tvořilo 108 učitelů.

Všechny skupiny respondentů pracovaly se shodným dotazníkem, akorát s tím rozdílem, že v případě fláků I. stupně ZŠ jsem byl vyplňování předloženého dotazníku přítomen a respondenti byli upozorněni na skutečnost, že v případě jakýchkoli nejasností se na mne mohou obrátit.

Dotazník jsem pro přehlednost výstupních dat rozdělil do čtyř částí, kdy v první části jsem pracoval s tzv. tvrdými daty, tak abych mohl v případě potřeby pracovat i s daty ohledně pohlaví a základních sociálních poměrů respondenta.

Každá následující část dotazníku je pak orientovaná na získání informací k jedné konkrétní hypotéze, tak jak jsou zaznamenány v kapitole 4.2 této bakalářské práce.

4.4 Průběh empirického –et ení

4.4.1 Předvýzkum

Při sestavování dotazníku jsem v některých konkrétních případech váhal nad přesným zněním otázek, tak aby jejich srozumitelnost byla jednoznačná a pro respondenty nebyla zavádějící. Celou záležitost jsem se rozhodl vyřešit provedením tzv. předvýzkumu, který jsem provedl pouze na malém vzorku deseti respondentů, kteří by patřili do první skupiny výběrového vzorku, tj. do skupiny tříd I. stupně základních škol.

Hlavním cílem tohoto předvýzkumu bylo ověřit si srozumitelnost položených otázek a to z pohledu kategorie nejmladších respondentů.

Údaje z dotazníků zpracovaných respondenty v rámci předvýzkumu nebyly vyhodnocovány a nejsou součástí statistických závěrů.

4.4.2 Sběr dat

Výchozím bodem vlastního –et ení byl výběr škol, ve kterých měl být připravený dotazník předložen respondentům a to v předem určených školních třídách. V těchto školních zařízeních jsem následně oslovil vedoucí pracovníky, respektive editely se žádostí o povolení provést –et ení s možností předložení dotazníků respondentům. Po získání souhlasu s provedeným –et ením byl s editeli předem tných –kolských zařízení domluven faktický postup při provádění –et ení.

V souvislosti s vyplněním dotazníků u tříd třetých tříd základní školy bylo domluveno, že předem tný dotazník bude vyplněn v rámci výuky vlastivědy. U tříd vyšších tříd základní školy pak v rámci výuky předem tu společenská výchova. Při emfii při vyplnění dotazníku třídy 4. a 5. tříd jsem byl přítomen v učebně a připraven zodpovídat případné dotazy vzniklé při samotném vyplnění dotazníku. U ostatních tříd, studentů a učitelů jsem byl vždy jen ze zájmu a to z důvodu, abych je seznámil s důvody, pro které je pro moji bakalářskou práci důležité, aby se na tomto –et ení podíleli

a to formou vyplnění předem tneho dotazníku. Dále jsem je upozornil na skutečnost, že vyplnění dotazníku bude zcela anonymní a také zcela dobrovolné. Pro zajištění dobrovolnosti jsem zvolil cestu, kdy dotazníky byly rozdány v-ém p ítomným flák m, student m a u m v p edm tne –kolní t íd s upozorn ěním, že je možné odevzdat i prázdný, tj. nevyplněný dotazník.

Návratnost dotazníků byla 100%, ve 12 případech však došlo k neúplnému vyplnění dotazníku a proto byly tyto z celkového počtu vrácených vyplněných dotazníků vyloučeny.

Při následné administraci dotazníků byla striktně dodržována p íslu-nost respondenta k jedné ze čtyř skupin výběrového souboru, tj. p íslu-nost do skupiny podle I. nebo II. stupně základní školy, p íslu-nost do skupiny středokolář a konečně ke skupině odborného učiliště.

4.4.3 Zpracování získaných dat

Všechny získané dotazníky v celkovém počtu 528 byly stále rozděleny do shora uvedených čtyř skupin. Kontrola tohoto rozdělení byla zaručena otázkami 3 a 4 v I. části dotazníku (viz příloha 1).

Data získaná v první části dotazníku sloužila pouze k případné orientaci při zařazení respondenta do příslušné skupiny výběrového vzorku a pro získání základních informací o respondentovi a o jeho sociálních parametrech (viz graf 1 a graf 2 v příloze 3).

V ostatních částech dotazníku, tj. v části druhé, třetí a čtvrté jsem použil především varianty uzavřených otázek s poloflekem a pro jejich vyhodnocení se mi proto jevila jako nejvhodnější tzv. árkovací metoda, pomocí které byla jednoduchým způsobem stanovena četnost odpovědí v jednotlivých skupinách výběrového souboru, i celkově u všech vyhodnocovaných dotazníků.

Pro ověření hypotéz byla provedena sumarizace počtu odpovědí pro jednotlivé otázky, které byly rozděleny do konkrétních částí dotazníku a to podle hypotézy, kterou jsem chtěl verifikovat.

Pro přehlednost získaných dat a následné ulehčení práce s těmito daty jsem si vytvořil tabulku, do které jsem postupně zaznamenal ke každé sledované otázce počet jednotlivých variant odpovědí, dbal jsem přitom i o zachování rozdělení respondent

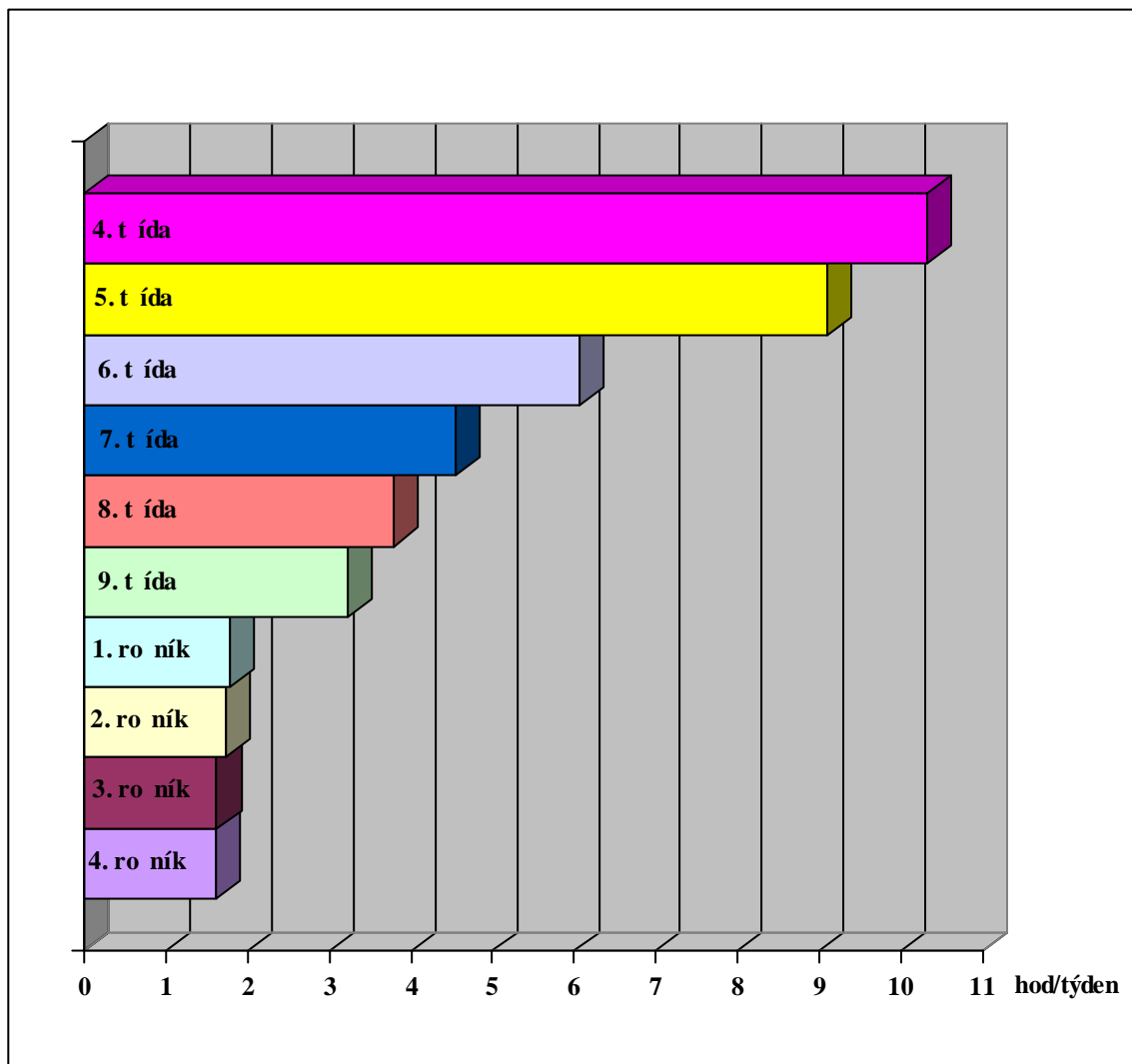
do daných skupin. Jinými slovy řečeno, získal jsem názorný pohled o skutečnosti kolik respondentů v jednotlivých skupinách volilo kterou variantu odpovědi (viz příloha 2).

4.5 Vyhodnocení výsledků –et ení

První hypotéza, která měla být empirickým –et ením verifikována, předpokládala, že: **Školivývajícímvkemdítteimladistvého ubývá čas vyplněný aktivní sportovníinností.** Správnost této domněnky byla ověřována otázkami ve druhé části dotazníku, především pak otázkou 3 (viz příloha 1).

Statistickým vyhodnocením informací získaných z vyplněných dotazníků jsem dospěl ke zjištění, že řáci 4. tříd základní školy se sportovním aktivitám v průměru 10,32 hodin týdně, řáci 5. tříd základní školy se sportovním aktivitám v průměru 9,10 hodin týdně. O rok starší řáci, tj. řáci 6. tříd základní školy sportují v průměru 6,06 hodin týdně. U řáci 7. tříd jsem dospěl k výsledku 4,54 hodiny sportovních aktivit týdně a u řáci 8. tříd jsem zjistil, že jejich sportovní aktivity jim zabírají 3,78 hodin týdně. A konečně řáci 9. tříd základní školy se sportovním aktivitám v průměru 3,23 hodiny týdně. U studentů a u 1. ročníků jsem zjistil, že během týdne se sportovním aktivitám v průměru 1,79 hodinu, studenti a u 2. ročníků pak 1,73 hodinu týdně. Je to méně času v průměru sportovním aktivitám studenti a u 3. ročníků a to v průměru pouze 1,63 hodinu týdně. Poslední sledovanou vzkovou skupinou byli studenti 4. ročníku, kteří se sportovním aktivitám v průměru 1,62 hodinu týdně. Uvedené výsledky jsem pro lepší přehlednost zpracoval do grafu 5, který je uveden pod tímto textem.

Graf . 5 ó sportovní aktivity dle v ku respondent



Legenda ke grafu . 5

- 4. t ídy základních -kol** (fláci I. stupn základních -kol)
sportovní aktivita ó 10,32 hodin/týden
- 5. t ídy základních -kol** (fláci I. stupn základních -kol)
sportovní aktivita ó 9,10 hodin/týden
- 6. t ídy základních -kol** (fláci II. stupn základních -kol)
sportovní aktivita ó 6,06 hodin/týden
- 7. t ídy základních -kol** (fláci II. stupn základních -kol)
sportovní aktivita ó 4,54 hodin/týden
- 8. t ídy základních -kol** (fláci II. stupn základních -kol)
sportovní aktivita ó 3,78 hodin/týden
- 9. t ídy základních -kol** (fláci II. stupn základních -kol)
sportovní aktivita ó 3,23 hodin/týden
- 1. ro níky st ední -koly a u ili-**
sportovní aktivita ó 1,79 hodin/týden
- 2. ro níky st ední -koly a u ili-**
sportovní aktivita ó 1,73 hodin/týden
- 3. ro níky st ední -koly a u ili-**
sportovní aktivita ó 1,63 hodin/týden
- 4. ro níky st ední -koly** (studenti st ední -koly)
sportovní aktivita ó 1,62 hodin/týden

Domnívám se, že ze získaných výsledků, pro přehlednost zpracovaných do grafu . 5, zcela jednoznačně vyplývá, že pravdivost první hypotézy je jednoznačně verifikována a lze tedy říci, že: ŠS přibývajícím v něm dítěti mladistvého ubývá čas vyplněný aktivní sportovní činností.

Vyhodnocením informací z druhé části dotazníku jsem však dospěl i k dalšímu zjištění. Při dodržení rozdělení respondentů do čtyř skupin vyplynulo, že fláci I. stupně základních -kol, tedy respondenti první skupiny, v průměru 4,91 hodin týdně připravují kolní využití. Svým koníčkem a hrám se v průměru v průměru 11,39 hodin týdně a sportovním aktivitám se tato skupina respondentů věnuje 9,71 hodin týdně.

Respondenti druhé skupiny, tedy fláci II. stupně základní školy, se přípravou na vyučování v průměru 7,98 hodin týdně. Svým koníčkům a hrám se oddávají 10,28 hodin týdně a sportování jim zabere v průměru 4,40 hodin týdně.

Třetí skupina, tj. studenti střední školy, se na vyučování připravují v průměru 10,06 hodin týdně a na své koníčky, zájmy a hry si vyhledávají v průměru 8,02 hodin týdně. Sportovními aktivitami si zpestřují flivot v průměru 2,27 hodin týdně.

Respondenti IV. skupiny, tedy u ní odborného učiliště, se přípravou na vyučování v průměru 2,62 hodin týdně, svým koníčkům a zájmům se věnují 14,06 hodin týdně a sportovní aktivity jim zaberou 1,34 hodin týdně (viz graf 3 v příloze 3).

Data získaná v druhé části dotazníku mohou být zpracována z hlediska času v novějším sportovním aktivitám podle rozdělení respondentů do shora uvedených čtyř skupin (viz graf 4 v příloze 3). Z dotčeného grafu je pak názorně vidět, že respondenti I. skupiny se sportu věnují 9,71 hodin týdně, respondenti zařazení do II. skupiny pak sportují v průměru 4,40 hodin týdně, respondenti III. skupiny se sportu věnují 2,27 hodin a konečně respondenti IV. skupiny sportují v průměru 1,34 hodin týdně.

Neméně zajímavé bylo i zjištění, které vzešlo ze statistického zpracování otázky 5 z druhé části dotazníku (viz příloha 1). Zjistil jsem, kolik respondentů v současnosti absolvuje pravidelné sportovní tréninky. Při zachování rozdělení do čtyř základních skupin jsem zjistil, že pravidelné sportovní tréninky má 15,60% fláků z I. skupiny, z II. skupiny absolvuje pravidelné sportovní tréninky 12,70% fláků. Dále jsem zjistil, že 6,57% respondentů zařazených do III. skupiny má pravidelné sportovní tréninky a ze IV. skupiny je pouze 3,70% respondentů, kteří v současnosti, tedy v době vyplnění dotazníku, mají pravidelné sportovní tréninky (viz graf 6 v příloze 3). Z tohoto grafu lze také vyčíst údaj, který nám znázorňuje, jak u jednotlivých skupin respondentů klesá procentuální podíl těch, kteří se pravidelně sportovní aktivit věnují v současnosti v porovnání se stavem, který je aktuální v současnosti. U I. skupiny respondentů v současnosti sportuje 15,60% respondentů, přičemž v minulosti to bylo 21,10% respondentů. Jihl u této skupiny vidíme, že jsou zde jedinci, kteří jihl ve svých 9 až 10 letech ukončili innosti spojené s pravidelnými sportovními tréninky. V intencích této bakalářské práce, by se tak tedy dalo říci, že ukončili innosti spojené s provozováním výkonnostního sportu, tj. že jihl mezi 9 a 10 rokem flivota ukončili pravidelné a pod odborným vedením provozované sportovní aktivity 5,5% dítí.

U následujících tří skupin respondentů je úbytek aktivních sportovců je-
markantnější. Konkrétně ve II. skupině se jedná o úbytek 11,11%, protože
ke skutečnosti, že v minulosti sportovali a nyní již ne se při vyplnění dotazníku
přiznalo 23,81% respondentů. Stejným způsobem jsem dospěl i k výsledkům,
že ve III. skupině respondentů došlo k 14,73% úbytku aktivních provozovatelů
výkonnostního sportu. A konečně ve IV. skupině respondentů je úbytek sportovců
nejmarkantnější, tj. 24,08%. V minulosti z této skupiny sportovalo 27,78% respondentů,
zatímco v přítomnosti sportuje již pouze 3,70%. Rozdíl těchto dvou hodnot vyjadřuje
již dříve zmíněvaný 24,08% úbytek aktivních sportovců.

Druhou hypotézu, která zní: **Nejast jím d vodem (motivací) p stování
sportovních aktivit je v rodině zafixovaný životní styl.** jsem verifikoval vyhodnocením
otázek ve této části dotazníku.

Při verifikaci této hypotézy jsem vycházel z předpokladu, že pokud respondent
na otázku 3 z druhé části dotazníku: **Kolik hodin týdně se vnuje nějaké sportovní
aktivitě?** uvedl konkrétní počet hodin, který se týdně vnuje libovolné sportovní
aktivitě, že má k aktivní sportovní činnosti vytvořený určitý, v zásadě pozitivní, vztah
a proto jsem ho zařadil mezi respondenty, kteří se vnují sportovním aktivitám, i když
ne vždy do rozsahu, který by pro potřeby této práce vyhovoval kritériu provozování
výkonnostního sportu. Pro ověření i vyvrácení shora uvedené hypotézy jsem následně
pracoval pouze s dotazníky těchto respondentů a to při zachování rozdělení respondentů
do základních čtyř skupin.

Z celkového počtu 528 respondentů jich 409 uvedlo konkrétní počet hodin
týdně, kdy se vnují nějaké sportovní aktivitě.

Konkrétně z I. skupiny (fláci 1. stupně ZTM) to bylo 81 fláků, z II. skupiny (fláci
2. stupně ZTM) to bylo 145 fláků. Ze skupiny III. (studenti střední školy) pak uvedlo
konkrétní údaj 111 respondentů a ze IV. skupiny (u ní odborných učilů) pak 72 respondentů.
Z dotazníku těchto fláků, studentů a učilů jsem dále je-
vyhodnocoval otázku 7 z této části dotazníku: **Má pocit, že tvé sportování zajímá
celou tvoji rodinu nebo alespoň některého člena tvé rodiny?** Počet respondentů, kteří
na tuto otázku odpověděli šanož byl následující. Z I. skupiny to bylo 74 respondentů,
tj. 91,36%, z II. skupiny šanož na sledovanou otázku odpovědělo 131 respondentů,
tj. 90,34%. Z respondentů zařazených do III. skupiny kladně odpovědělo 98, tj. 88,29%
a ze IV. skupiny pak 59 respondentů, což je 81,94%.

Celkově pak jde o 362 ze 409 respondentů, kteří se v nují sportovním aktivitám a zároveň si uvědomují zájem své rodiny o svoje sportovní aktivity, což činí 88,51% (viz graf 7.6 uvedený na str. 45 této bakalářské práce).

Z uvedeného procentuálního vyjádření po tu respondentů, kteří se v nují sportovním aktivitám a kteří zároveň pocítují zájem rodiny o svoji sportovní činnost, jednoznačně vyplývá, že pokud dítě mladistvě sportuje, je to velmi často spojeno s pozorností a zájmem jeho rodiny, která musí mít k provozování sportovních aktivit kladný vztah, zejména pramenící její životní styl, který preferuje. Jen stěží si lze představit silně edukativní a komerčně založenou rodinu, která by aktivně podporovala svého člena ve sportovních aktivitách, a přitom sama k tomu nemá předpoklady.

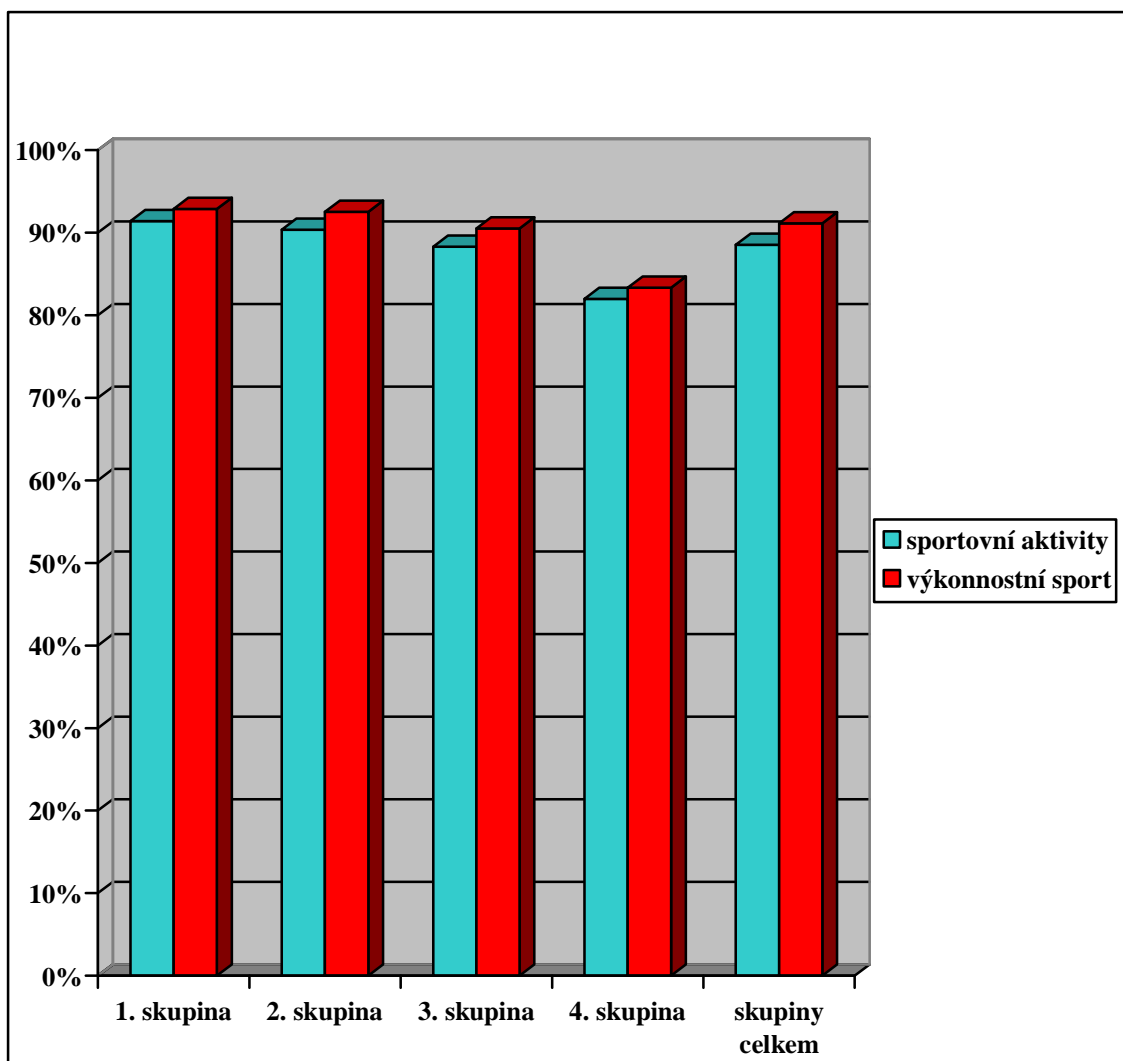
Toto tvrzení bylo ještě markantněji podpořeno zjištěním procentuálního stavu kladných odpovědí na stejnou otázku, tj. otázku 7 z této části dotazníku, jestliže jsem vzal v úvahu pouze dotazníky vyplněné respondenty, kteří se dle otázky 1 ze čtvrté části dotazníku: „Využívá se jednomu druhu sportovní aktivity pod odborným vedením alespoň ty a půl hodiny týdně v nují výkonnostnímu sportu.“ Jedná se o 28 respondentů z I. skupiny. Z těchto 28 respondentů jejich následně odpověď lo kladně na otázku 7 z této části dotazníku (viz příloha 1) 26 respondentů, tj. 92,86%.

Ze 40 respondentů z II. skupiny jejich zájem rodiny o jejich sportovní činnost potvrdilo 37 respondentů, tj. 92,50%.

Z 21 respondentů III. skupiny, kteří se v nují výkonnostnímu sportu si je jejich 19 v domě zájmu své rodiny ohledně sportovní činnosti, tj. 90,48% a konečně z 12 respondentů IV. skupiny 10, tj. 83,33% potvrzuje zájem rodinných příslušníků o jejich sportování.

Celkově pak jde o 92 ze 101 respondentů, kteří se v nují výkonnostnímu sportu a zároveň si uvědomují zájem svých rodinných příslušníků o svoji sportovní činnost, což činí 91,10% (viz graf 7.6 uvedený na straně 45 této bakalářské práce).

Graf . 7 o zájem rodinných příslušníků o sportovní aktivity respondent



Legenda ke grafu . 7

I. skupina (fláci I. stupn základních –kol)

respondenti provozující *sportovní aktivity a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 74 z 81 respondent , tj. 91,36%

respondenti provozující *výkonnostní sport a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 26 z 28 respondent , tj. 92,86%

II. skupina (fláci II. stupn základních –kol)

respondenti provozující *sportovní aktivity a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 131 ze 145 respondent , tj. 90,34%

respondenti provozující *výkonnostní sport a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 37 ze 40 respondent , tj. 92,50%

III. skupina (studenti st ední –koly)

respondenti provozující *sportovní aktivity a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 98 ze 111 respondent , tj. 88,29%

respondenti provozující *výkonnostní sport a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 19 z 21 respondent , tj. 90,48%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

respondenti provozující *sportovní aktivity a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 59 ze 72 respondent , tj. 81,94%

respondenti provozující *výkonnostní sport a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 10 ze 12 respondent , tj. 83,33%

Celkem (v–echny skupiny)

respondenti provozující *sportovní aktivity a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 362 ze 409 respondent , tj. 88,51%

respondenti provozující *výkonnostní sport a souasn* s projeveným *zájmem rodiny* o své sportování ó 92 ze 101 respondent , tj. 91,10%

I další informace získané vyhodnocením otázek z dotazníku respondent podpořily pravdivost druhé hypotézy. Podrobněji jsem se v nově odpovídám na otázku . 15 z této části dotazníku: „Jaké aktivity se v vaší rodině v době společného volna? Jak nejčastěji trávíte společný volný čas?“. Tentokrát pro mě byly výchozími dotazníky těchto respondentů, kteří na otázku . 3 z druhé části dotazníku (viz příloha . 1) uvedli konkrétní časový údaj ohledně jejich sportovních aktivit v rámci jednoho týdne. Pouze pro snadnější orientaci opět uvádím, že z I. skupiny se jednalo o 81 respondentů, z II. skupiny o 145 respondentů, ve III. skupině se konkrétně vyjádřilo 111 respondentů a konečně ve IV. skupině 72 respondentů. Z celkového počtu 528 respondentů konkrétní časový údaj ohledně svých sportovních aktivit vyjádřilo 409 respondentů. Tyto počty pak pro mě byly základem pro procentuální vyjádření odpovědí na otázku . 15, kdy stejné odpovědi byla uvedena pod variantou c) a zněla: „aktivní sportovní činnost“.

Z I. skupiny variantu odpovědi uvedenou pod písmenem c) označilo 52 respondentů, tj. 64,20%, z II. skupiny to bylo 80 respondentů, což činí 55,17%. Z III. skupiny pak variantu odpovědi c) zvolilo 64 respondentů, tj. 57,66% a ze IV. skupiny 36 respondentů, tj. 50%.

Celkově ze 409 respondentů zvolilo správnou odpověď 232 respondentů, tj. 56,72%. Mohu tedy říci, že 56,72% respondentů z těch, kteří se v rámci sportovních aktivit, uvedlo, že v rámci rodiny tráví společné volno časové aktivity aktivním sportováním.

Z uvedeného usuzuji, že pokud je v rámci rodiny dle častěji trávit společné volno časové aktivity sportováním, pak je to odraz jejich postoje, který se podílí na jejich rodinném životním stylu. A zároveň platí, že tento životní styl je, vidno z druhé strany, hlavním důvodem, tedy hlavní motivací, provozování jejich sportovních aktivit.

Otázku . 15 z této části dotazníku jsem vyhodnotil i z jiného než ze shora uvedeného úhlu pohledu. Tentokrát jsem sledoval odpovědi všech respondentů, ne pouze těch, u kterých jsem zjistil aktivity výkonnostního sportu z odpovědí na otázku . 1 ve čtvrté části dotazníku nebo konkrétní časový údaj ohledně výkonu sportovních aktivit dle otázky . 3 ve druhé části dotazníku.

V tomto případě jsem také dospěl k zajímavým výsledkům.

Odpovědi, z které vyplývá, že každý člen rodiny volně čas tráví podle svého vlastního uvážení, volilo z celkového počtu 528 respondentů 239 respondentů, tj. 45,27%. Variantu odpovědi b), tj. hraní společenských her volilo celkem 5 respondentů, tj. 0,95%. 232 respondentů, tj. 44,00% z celkového počtu 528 respondentů odpovědělo, že jejich rodina nejčastěji tráví společně volný časinnostmi souvisejícími se sportovními aktivitami. Sledování TV pak volilo 29 respondentů, tj. 5,49% respondentů a 7 respondentů, tj. 1,33% volilo jako společnou aktivitu procházku. Návštěvu kina, ZOO, výstavy nebo podobných kulturních akcí volilo 11 respondentů, tj. 2,10% respondentů. Variantu odpovědi g) pod kterou byla respondentům nabídnuta možnost napsat jinou, v dotazníku neuvedenou,innost zvolili 3 respondenti, tj. 0,57% respondentů. Z nejzajímavějších inností, které se v této souvislosti objevovaly, bych vyzdvihnul návštěvu přírodních nebo športovních inností spojených s knihami o tenise, prohlížení atd. 2 respondenti, tj. 0,38% respondentů zvolilo variantu odpovědi, že na zadanou otázku neumí odpovědět (viz graf . 8 v příloze . 3).

V uvedeném grafu . 8 jsou zaznamenány i další výsledky, které vyplynuly z provedeného šetření, například podíl jednotlivých inností dle rozdělení respondentů do čtyř základních skupin výškového souboru.

Posledním ukazatelem, který jsem názorně zpracoval do grafu . 9 (viz příloha . 3), a který verifikuje pravdivost druhé hypotézy, je ten, jak respondenti, kteří se věnují výkonnostnímu sportu nebo alespoň sportovním aktivitám, vnímají zaměstnanost své rodiny (viz otázka . 16 ve stejné části dotazníku). Respondenti mohli na výběr mezi zaměstnaností športovní, škomerční nebo šedukační. Pro úplnost samozřejmě mohli volit i variantu odpovědi, že neumí odpovědět nebo mohli napsat dle svého uvážení i šjiné zaměstnanosti své rodiny.

Základním východiskem pro vyhodnocení této otázky byly výsledky získané z odpovědí na otázku . 3 z druhé části dotazníku, ve které jsem zjistil kolik respondentů z celkového počtu 528 respondentů, se věnuje sportovním aktivitám. Pouze pro úplnost uvádím, že se v I. skupině jednalo o 81 respondentů, ve II. skupině o 145 respondentů, ve III. skupině o 111 respondentů a ve IV. skupině o 72 respondentů, kteří uvedli konkrétní časový údaj ohledně výkonu svých sportovních aktivit. Východiskem pro vyhodnocení otázky . 16 z stejné části dotazníku se tak stalo 409 respondentů.

Zaměření své rodiny posuzuje jako športovní 236 respondent , tj. 57,70% z celkového počtu 409 respondent , zaměření školení zvolilo 126 respondent , tj. 30,81% a šedukování 40 respondent , tj. 9,78% z celkového počtu respondent , kteří se zabývají sportovními aktivitami. Blíží vyhodnocení výsledků dle rozdělení do skupin respondent je znázorněno v grafu . 9 (viz příloha . 3).

Pravdivost této hypotézy jsem ověřoval ve tvrté části dotazníku. Toto tvrzení zní: **šDlouhodob a pravideln provozovaný sport pod odborným vedením (pro účely této práce chápáno jako provozování výkonnostního sportu) podporuje tvorbu pozitivních rysů ve struktuře i dynamice osobnosti dítěte i mladistvého.**

Předmětná část dotazníku začíná otázkou, podle jejíž kladné odpovědi je možné odvozovat, o kolika respondentech by se dalo, v rámci této bakalářské práce, říci, že provozují výkonnostní sport. Otázka zněla: **šVnuje– se jednomu druhu sportovní aktivity pod odborným vedením alespoň čtyř a pět hodin týdně?**

Z I. skupiny respondent , tj. třída I. stupně ZTM odpovědělo ze 109 respondent 28, tj. 25,69% respondent , že se minimálně čtyř a pět hodin týdně vnuje jednomu druhu sportovní aktivity a to pod odborným vedením. 81 respondent , tj. 74,31% z této skupiny uvedlo, že této činnosti se v požadovaném rozsahu nevnuje nebo neumí na položenou otázku odpovědět.

Z II. skupiny respondent , tj. třída II. stupně ZTM se výkonnostnímu sportu vnuje 40 ze 189 respondent , tj. 21,16% respondent , zatímco 149 respondent z této skupiny, tj. 78,84% odpovědělo na sledovanou otázku záporně nebo odpovědělo.

Z III. skupiny respondent , tj. student středních škol, odpovědělo kladně 21 ze 122 respondent , tj. 17,21% a 101 respondent této skupiny, tj. 82,79% odpovědělo záporně i neodpovědělo na otázku . 1 ve tvrté části dotazníku (viz příloha . 1).

12 ze 108 respondent , tj. 11,11% ze IV. skupiny, tj. u ní odborného učitel , odpovědělo kladně na předmětnou otázku, zatímco 96 respondent , tj. 88,89% odpovědělo na otázku ohledně rozsahu sportovních aktivit záporně nebo neodpovědělo.

Z celkového počtu respondent 528 tříd , student a učitelích 101, tj. 19,13% odpovědělo na danou otázku kladně a 427 respondent , tj. 80,87% neodpovědělo nebo odpovědělo záporně (viz graf . 10 v příloze . 3).

Všechny dotazníky s kladnou odpovědí byly odděleny od dotazníků, na kterých byly zaznamenány všechny ostatní varianty odpovědí, tj. odpověď šneď a šneumím odpověď tď. Je nutné podotknout, že kromě tohoto rozdělení dotazníků bylo i nadále zachováno rozdělení dotazníků dle skupin respondentů. Jinými slovy: zachoval jsem rozdělení dotazníků do čtyř základních skupin výše uvedeného souboru a následně jsem každou tuto základní skupinu ještě rozdělil na dvě podskupiny.

Do první podskupiny jsem zařadil respondenty, kteří odpověděli na otázku . 1 ve tvrdé části dotazníku (viz příloha . 1) kladně (a nadále budou tyto označeny písmenem A s připojením označení jejich základní skupiny, tj. I.A, II.A, III.A nebo IV.A, tzv. šsportovciď) a do druhé podskupiny jsem zařadil všechny ostatní respondenty již bez ohledu na to, jakou jinou variantu odpovědi volili (tyto respondenty budu označovat písmenem B s připojením označení jejich základní skupiny, tj. I.B, II.B, III.B nebo IV.B, tzv. šnesportovciď)

Pouze tímto rozdělením dotazníků při souasném zachování rozdělení do základních skupin jsem mohl verifikovat teorii, shora uvedenou, hypotézu. Mým cílem bylo při vyhodnocení porovnat odpovědi respondentů, kteří uvedli, že se dlouhodobě a zároveň pod odborným vedením vnují konkrétní sportovní aktivitě s odpověmi respondentů, kteří se výkonnostnímu sportu nevnují.

Pokud má být pravdivost teorie hypotézy verifikována, pak by mělo z dosazených výsledků vyplynout, že respondenti vnující se výkonnostnímu sportu budou odpovídat podle vyšších morálních zásad než respondenti, kteří se dlouhodobě a pravidelně nevnují žádné sportovní aktivitě.

Správná varianta odpovědi na otázku . 2 ve tvrdé části dotazníku (viz příloha . 1) je uvedena pod písmenem c) a zní: šp em flu se a p jdu mu pomociď. Tuto variantu odpovědi z podskupiny I.A volilo 16 z 28 respondentů, tj. 57,14% a z podskupiny I.B tuto správnou variantu odpovědi volilo 29 z 81 respondentů, tj. 35,80%.

V dalších podskupinách II.A volilo správnou variantu odpovědi 25 ze 40 respondentů, tj. 62,50% a z podskupiny II.B pak 63 ze 149 respondentů, tj. 42,28% respondentů. Vyhodnocením odpovědí respondentů zařazených do podskupin III.A a III.B jsem zjistil výsledky, kdy podskupina III.A dosáhla 66,67% správných odpovědí, protože správně odpovídalo 14 z 21 respondentů a podskupina III.B dosáhla 39,60% díky správným odpovědím 40 ze 101 respondentů.

Výsledky posledních podskupin u této otázky jsou pak u IV.A (75%, tj. 9 z 12 respondent) a u podskupiny IV.B (40,62%, tj. 39 z 96 respondent) (viz graf . 11 v příloze . 3).

Na otázku . 3 ze čtvrté části dotazníku, odpovědlo zvolením správné varianty, která byla uvedena pod písmenem b), 53,57% respondent z podskupiny I.A a 37,04% respondent z podskupiny I.B.

Pokud zhodnotím podskupiny II.A a II.B, pak je výsledek následující; 57,50% respondent z podskupiny II.A a 40,27% respondent z podskupiny II.B.

Dále pak vyhodnocením otázky . 3 vylo, fle respondenti z podskupiny III.A zvolili správnou odpověď ze 71,43% a respondenti z podskupiny III.B ze 41,58%. Podobn to vypadalo u respondent z podskupin IV.A (83,33%) a IV.B (43,70%) (viz graf . 12 v příloze . 3).

Na otázku . 4 ze čtvrté části dotazníku byla správná odpověď uvedena pod variantou c) a tuto variantu zvolilo 50% respondent z podskupiny I.A a 24,69% respondent z podskupiny I.B.

U podskupiny II.A jsem zjistil správnou volbu odpovědi u 52,50% respondent a 39,60% u respondent z podskupiny II. B.

Vyhodnocením následujících podskupin mohu zveřejnit výsledky, kdy respondenti podskupiny III.A dosáhli 52,38% správných odpovědí a respondenti podskupiny III.B pak 40,59% správných odpovědí.

A kone n u podskupiny IV.A správn odpovědlo 58,33% respondent a z podskupiny IV.B pak 41,67% respondent (viz graf . 13 v příloze . 3).

Velmi podobných výsledk jsem dosáhl i p i vyhodnocení odpovědí na otázku . 5 ve čtvrté části dotazníku. Správná odpověď byla uvedena pod písmenem a) a uvedlo ji z podskupiny I.A 46,43% respondent a z podskupiny I.B 25,93% respondent .

55% respondent z podskupiny II.A volilo variantu odpovědi a) a stejnou volbu provedlo 38,26% respondent z podskupiny II.B.

Z podskupiny III.A 47,62% respondent zvolilo správnou odpověď a z podskupiny III.B to bylo 38,61% respondent .

41,67% respondent z podskupiny IV.A zvolilo správnou odpověď a z podskupiny IV.B tak u inilo 36,46% respondent (viz graf . 14 v příloze . 3).

Poslední sledovanou otázkou ze tvrté ásti dotazníku byla otázka . 6, kdy správná odpov byla uvedena pod variantou b). Tuto mořnost zvolilo 78,57% respondent z podskupiny I.A a 43,21% respondent z podskupiny I.B.

Z podskupiny II.A zvolilo správnou odpov 57,50% respondent a 43,62% respondent z podskupiny II.B.

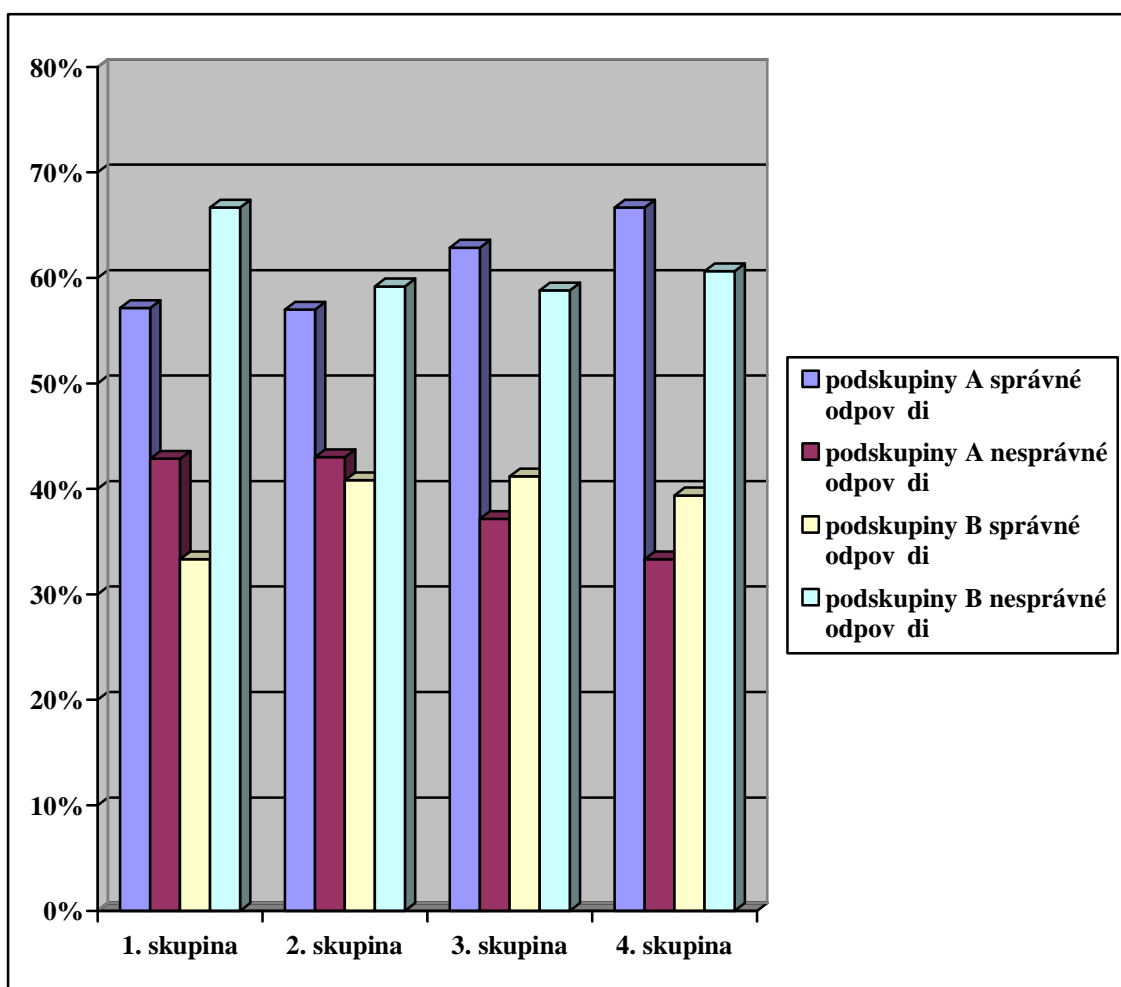
Ani u respondent , kte í byli za azení do podskupiny III.A a podskupiny III.B jsem nedosp l k výsledk m, které by nepotvrzovaly tvrzení uvedené v t etí hypotéze. 76,19% respondent z podskupiny III.A a 45,54% respondent z podskupiny III.B odpov d lo správn .

A kone n 75% respondent podskupiny IV.A a 35,42% respondent podskupiny IV.B odpov d lo správn (viz graf . 15 v p íloze . 3).

Z uvedených výsledk p ehledn znázorn ných v grafech . 11, . 12, . 13, . 14 a . 15 zcela jednozna n vyplývá, že respondenti za azení v podskupinách I.A, II.A, III.A a IV.A ó tedy respondenti, kte í uvedli, že se dlouhodob a pravideln v nují jedné konkrétní sportovní aktivit pod odborným vedením, tj. pro pot eby této bakalá ské práce chápano ve smyslu, že se v nují výkonnostnímu sportu, dosahovali procentuáln vy—ích voleb správných odpov dí na otázky, které m ly za úkol ov ovat jejich charakterové vlastnosti jako je smysl pro odpov dnost, p izp sobivost, schopnost komunikovat, tolerantnost atd. Zatímco respondenti z podskupin I.B, II.B, III.B a IV.B, kte í se výkonnostnímu sportu nev nují, zdaleka nedosahovali tak vysokého procenta správných odpov dí jako prvn jmenovaní respondenti (viz graf . 16 ó uvedený na stran 53 této bakalá ské práce).

Pro p ehlednost jsem zpracoval do grafu . 16 v—echny správné odpov di na otázky . 2, . 3, . 4, . 5 a . 6 ze tvrté ásti dotazníku (viz p íloha . 1), které u inili respondenti podskupin I.A, II.A, III.A a IV.A. Zárove jsem do tohoto grafu zanesl i informace týkající se —patných odpov dí na tyto otázky, kterých se dopustili respondenti t chto podskupin, tj. podskupiny I.A, II.A, III.A a IV.A. Aby informace z tohoto grafu názorn verifikovaly pravdivost t etí hypotézy zanesl jsem do n ho i údaje o správných a —patných odpov dí na otázky . 2, . 3, . 4, . 5 a 6 ze tvrté ásti dotazníku respondent podskupin I.B, II.B, III.B a IV.B.

Graf . 16 - vyhodnocení správných a nesprávných odpovědí u respondentů športovců a šnesportovců



Legenda ke grafu . 16

I. skupina (řáci I. stupn základních –kol)

podskupina I.A ó šsportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 80 ze 140 odpov dí, tj. 57,14%

b) nesprávné odpov di ó 60 ze 140 odpov dí, tj. 42,86%

podskupina I.B ó šnesportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 135 ze 405 odpov dí, tj. 33,33%

b) nesprávné odpov di ó 270 ze 405 odpov dí, tj. 66,67%

II. skupina (řáci II. stupn základních –kol)

podskupina II.A ó šsportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 114 z 200 odpov dí, tj. 57,00%

b) nesprávné odpov di ó 86 z 200 odpov dí, tj. 43,00%

podskupina II.B ó šnesportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 304 ze 745 odpov dí, tj. 40,81%

b) nesprávné odpov di ó 441 ze 745 odpov dí, tj. 59,19%

III. skupina (studenti st ední –koly)

podskupina III.A ó šsportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 66 ze 105 odpov dí, tj. 62,86%

b) nesprávné odpov di ó 39 ze 105 odpov dí, tj. 37,14%

podskupina III.B ó šnesportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 208 z 505 odpov dí, tj. 41,19%

b) nesprávné odpov di ó 297 z 505 odpov dí, tj. 58,81%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

podskupina IV.A ó šsportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 40 ze 60 odpov dí, tj. 66,67%

b) nesprávné odpov di ó 20 ze 60 odpov dí, tj. 33,33%

podskupina IV.B ó šnesportovciō

a) správné odpov di u v–ech p ti otázek ó 189 ze 480 odpov dí, tj. 39,38%

b) nesprávné odpov di ó 291 ze 480 odpov dí, tj. 60,63%

Z uvedeného vyplývá, že sportovní prostředí, které je bezpochyby svoji podstatou mnohem náročnější než se vyskytující prostředí, pozitivně formuje jedince, kteří se v něm dlouhodobě pohybují. Toto prostředí klade zvýšené nároky na jedince, kteří v něm chtějí obstát a dosáhnout cílů a výsledků, které jsou v tomto prostředí očekávány.

Lze tedy říci, že pravdivost této hypotézy, kterou jsem si na základě nastudovaných poznatků z odborné literatury stanovil a která zní: **„Dlouhodobě a pravidelně provozovaný sport pod odborným vedením (pro účely této práce chápáno jako provozování výkonnostního sportu) podporuje tvorbu pozitivních rysů ve struktuře i dynamice osobnosti dítěte i mladistvého.“** je tímto –et ením verifikována.

Věchny tyto hypotézy, které jsem si na začátku své bakalářské práce stanovil a jejichž pravdivost jsem se snažil verifikovat prostřednictvím provedeného –et ení v rámci této práce, se mi potvrdily a mohu tedy říci, že: **„Sportující v něm dítěte i mladistvého ubývá čas vyplněný aktivní sportovní činností.“** Dále že: **„Nejméně jedním z důvodů (motivací) pro stávání sportovních aktivit je v rodině zafixovaný životní styl.“** A v neposlední řadě mohu tvrdit, že: **„Dlouhodobě a pravidelně provozovaný sport pod odborným vedením (pro účely této práce chápáno jako provozování výkonnostního sportu) podporuje tvorbu pozitivních rysů ve struktuře i dynamice osobnosti dítěte i mladistvého.“**

Záv r

Touto bakalá skou prací jsem se snažil poukázat na d ležitost socializa níh initel , p edevším pak sportu, kte í vstupují do socializa ního procesu a podílejí se tak na utvá ení osobnosti jedince, který se stává objektem socializace.

Sport, jako jeden z fenomén dne ní doby, se stal hlavním zdrojem mého zájmu v problematice procesu socializace. Snažil jsem se, aby se tato práce mohla stát prvotním zdrojem informací pro vybranou skupinu lidí z ad široké ve ejnosti, jako jsou například amatér tí trené i mládeže i rodi e d tí, které se v nují sportovním aktivitám a u kterých je p edpoklad, že by jejich zájmem mohl p er st do oblasti výkonnostního sportu. Z tohoto dvodu jsem na začátku své práce za adil kapitolu, ve které jsem vymezil základní pojmy, které se vztahují k p edm tnému tématu, které se vyskytují v této práci a jejichfl zvládnutí je nutné k tomu, aby se kařdý mohl orientovat v oblasti, která je p edm tem mé bakalá ské práce.

Není jednoduché posoudit a objektivn zhodnotit p ínos sportu jako socializa ního initele. Je p íli mnoho kritérií, která ovliv ují socializa ní proces a to jak pozitivn tak i negativn . Je z ejmé, že závisí na okolnostech, za kterých je sportovní aktivita provozována. V nemalé mí e také závisí na osobnosti jedince, na kterého sport coby socializa ní initel má p sobit.

V sou asné době odborná ve ejnost u sportu rozli-uje dv základní úrovn jeho provozování. První úrovní je sport rekrea ní n kdy také ozna ovaný jako zájmový. Jeho kritériem je p edevším š asová svoboda, to znamená, že se mu jedince m že v novat podle svých asových možností, není jeho prioritou a v řádném p ípad není zdrojem jeho ekonomické nezávislosti i zdrojem finan ního p íjmu. Zkrátka rekrea ní sport je vnímán jako volno asová aktivita a jeho provozování se stává zábavou. P iná í osobní profitek, který obohacuje jedincovu osobnost, p íspívá k posílení fyzické, ale i psychické kondice a tlumí stres. Jeho pozitivní p sobení bychom mohli zaznamenat i ve sfé e mezilidských vztah , které jsou b hem sportovních aktivit rozvíjeny a utuřovány.

Zájmový rekrea ní sport m že považovat za socializa ní initel, jehořl p sobení je veskrze pozitivní. Otázkou z stává, zda je toto pozitivní p sobení v rámci socializa ního procesu dostate n oce ováno celou spole ností a zda kroky, které jsou

z její strany vyvíjeny jsou dostatečné k tomu, aby toto působení dostalo hmatatelných výsledků.

Za druhou základní formu sportu je považován výkonnostní vrcholový sport, mezi jehož základní charakteristické prvky lze zařadit především dříve než výkon, sílu, rychlost, které jsou tvrdou přípravou neustále zvyšovány a prohlubovány, za jedním jediným účelem, aby jejich prostřednictvím bylo dosaženo vítězství a s ním související finanční prospěch, a v neposlední řadě i obdiv hlavního protagonisty úspěchu. Než je však dosaženo vítězství a než se dostaví obdiv je pro sportovce dlouhá cesta, která je provázena tvrdou sportovní přípravou, odříkáním si, neustálým omezováním a velmi často i zeknutím se zdraví a duševní pohody.

Bezesporu štvrdost a náročnost sportovního prostředí, ve kterém se sportovec o jedinec pohybuje, na něj ho vyvíjí tlak, kterému musí neustále odolávat a přizpůsobovat se mu a jeho osobnost je tedy touto náročností a štvrdostí modelována a dotvářena. Z uvedeného vyplývá, že socializace působení výkonnostního sportu je mnohem intenzivnější než působení sportu rekreačního.

Problém však vidím v tom, že ani sebelepší a sebevýkonnější sportovec se výkonnostnímu sportu nemůže novat a přechodového věku a v podstatě v době, kdy jeho vrstevníci a nesportovci dosahují vrcholu své pracovní kariéry, je sportovec nucen svému vrcholovému sportu opustit nebo se alespoň stáhnout do ústraní. Nastává po átek procesu resocializace, který je velmi náročný a nevídy máme hovořit o úspěšně probíhajícím začleňování do vědní športovní společnosti.

Úroveň provozování sportu z pohledu socializace vyvolávají řadu otázek a mnohými z nich jsem se zabýval v první teoretické části své bakalářské práce.

Druhá, empirická a praktická část mé bakalářské práce popisuje realizaci empirického zjištění, které jsem uskutečnil s cílem verifikovat tyto hypotézy. Tyto hypotézy jsem si stanovil právě při zpracování první teoretické části své práce a vyplynuly z otázek, které jsem si při zpracování této teoretické části práce pokládal. Toto zjištění jsem zaměřil na snahu zjistit, zda se v nově sportovním aktivitám zapojujícím v dětství i mladistvého ubývá a zda hlavním důvodem provozování sportovních aktivit u dětí i mladistvých je flivotní styl, který vyznává jejich rodina. V neposlední řadě jsem se tímto zjištěním snažil zjistit, zda děti a mladiství, kteří se vnují výkonnostnímu sportu a pohybují se tudíž v náročném a atypickém sportovním prostředí, mají větší morální kredit než ti, které se sportu nevnují.

Z výsledk empirického –et ení jednozna n vyplynula pravdivost jednotlivých hypotéz. Vyvodil jsem tedy záv r, že s p íbývajícím v k em d tí a mladistvých ubývá asu, který v nují aktivnímu provozování sportovních aktivit.

Stejn tak jsem mohl zaznamenat záv r i u druhé hypotézy a to, že nej ast j–ím d vodem (motivací) p stování sportovních aktivit je v rodin zafitý flivotní styl. Z výsledk –et ení bylo patrné, že respondenti, kte í se v nují sportovním aktivitám a jifl v podob rekrea ního í dokonce výkonnostního sportu jsou svoji rodinou ve svém po ínání podporováni, že velmi ásto se sport stává spole nou volno asovou aktivitou celé rodiny a v neposlední ád , tito jedinci svoji rodinu hodnotili jako rodinu, která je sportovn zam ená, pro kterou je sport d lefitým prvkem relaxace í zábavy.

Verifikace t etí hypotézy byla administrativn nejnáro n j–í ohledn zpracování a vyhodnocování výsledk . Nicmén bylo potvrzeno, že dlouhodob a pravideln provozovaný sport pod odborným vedením (pro ú ely této práce chápáno jako provozování výkonnostního sportu) podporuje tvorbu pozitivních rys ve struktu e a dynamice osobnosti díte í mladistvého. Vzhledem k náro nosti sportovního prostředí, ve kterém se tito jedinci pohybují, dochází k utvá ení a upev ování takových vlastností jako je odpov dnost, cílev domost, ctifládost a dochází k v t–í odolnosti v í stresu í frustraci.

Záv rem lze tedy konstatovat a údaje získané v pr b hu empirického –et ení to potvrzují, že problematika socializa ního p sobení sportu ve v–ech jeho podobách a formách by si zaslouffila mnohem v t–í pozornost a to nejen ze strany odborník ó sociolog í psycholog , ale í ze strany laik , kte í se s tímto p sobením ásto setkávají, anifl by si byli v domi v–ech jeho možných d sledk . Na mysli mám p edev–ím trenéry í rodi e sportujících d tí a mladistvých.

Resumé

Touto bakalá skou prací jsem se snažil upozornit na problematiku sportu ve všech jeho podobách a formách jako socializa ního initele. Cht l jsem zviditelnit rozdíl mezi rekrea níím sportem a sportem výkonnostním a to p edev-ím z pohledu jejich socializa ního p ínosu pro celou spole nost. Cht l jsem poukázat na negativní, ale i pozitivní stránky sportu, na problemati nost zp tné resocializace, která nastává po ukon ení sportovní kariéry v rámci vrcholového sportu a v neposlední ad jsem nastínil i vzájemné vztahy, které vznikají, a které m fme nalézat mezi sportem a ostatními významnými socializa ními initeli jako je rodina, kola i sociální skupina.

Druhá ó empirická ást bakalá ské práce se v nuje empirickému et ení, které jsem uskute nil s cílem verifikovat t i stanovené hypotézy, které vplynuly z otázek, které jsem si pokládal b hem zpracování první ó teoretické ásti této bakalá ské práce. Tyto hypotézy se bezprost edn dotýkaly rozsahu sportovních aktivit u kolní mládeže, motivace provozování sportovních aktivit a vlivu výkonnostního sportu na osobnost sportujcího.

Anotace

Cílem této práce bude snaha o zdůraznění významu sportu jako socializačního faktoru a to jednak jako faktoru samotného a jednak jako faktoru v souvislosti s dalšími socializačními aspekty jako je rodina, skupiny vrstevníků, škola atd.

Sport je možné vnímat jako vrcholovou zálibu anebo jako volnočasovou aktivitu. Který z přístupů ke sportu je pro společnost žádoucí? Vychovávat si z malých dětí vrcholové sportovce, podívat jejich životní rytmus a řízení jejich tréninku a výkonu s celkem reálným rizikem neúspěchu? Anebo ukazovat dětem a mládeži cestu, kterou mohou dojít k radosti z pohybu a přispívat tak k jejich všestrannému rozvoji a harmonickému vývoji?

Klíčová slova

mládež, pohyb, socializační faktor, socializační proces, společnost, sport, sportovní výkon, resocializace, volnočasová aktivita, vrcholová aktivita

Annotation

The aim of this work is to point out the importance of sport as a socialization factor, both as a factor itself and as a factor in the context of socializing with other aspects, such as family, peers group, school, etc.

Sport can be seen as main issue or as a leisure activity. Which approach to the sport is desirable for the society? Educate young children as elite athletes to rule their rhythm of life and food style for future success with probable risk of failure? Or show children and youth people the way which may lead to the joy of movement and contribute in this way to their possibility to develop their activities.

Keywords

youth people, movement, socialization factor, socialization process, society, sports, sports performance, resocialization, leisure activity, peak activity

Seznam poufíté literatury

- 1.) echák, V. Linhart, J. **Sociologie sportu**. 1.vyd. Praha: Olympia, 1986, 240s.
ISBN 27-021-86.
- 2.) Giddens, A. **Sociologie**. 1.vyd. Praha: Argo, 1999, 595s. ISBN 80-7203-124-4.
- 3.) Janoušek, J. a kol. **Sociální psychologie**. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, 192s. ISBN: 14-683-88.
- 4.) Jilík, T.; Zapletal, L. **Sociologie**. Brno: Institut mezioborových studií, 2008, 71s.
- 5.) Kohoutek, R. **Terminologický slovník pro sociální pedagogy**. Brno: Institut mezioborových studií, 2007, 164s.
- 6.) Kraus, B. **Základy sociální pedagogiky**. 1.vyd. Praha: Portál, 2008, 216s.
ISBN 978-80-7367-383-3
- 7.) Macák, I. Hošek, V. **Psychológia telesnej výchovy a športu**. 1.vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987, 248s. ISBN 067-484-87.
- 8.) Man, V. Fiák, P. **Stručný slovník právních pojmů**. Brno: Institut mezioborových studií, 2003, 163s.
- 9.) Radvan, E. Vavřík, M. **Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách**. Brno: Institut mezioborových studií, 2009, 57s.
- 10.) Jeřábek, J. **Sociální psychologie**. Brno: Paido, 1998, 268s. ISBN 80-85931-48-6
- 11.) Sekot, A. **Sociologické problémy sportu**. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, 224s. ISBN 978-80-247-2562-8
- 12.) Sekot, A. **Sociologické texty**. Brno: Institut mezioborových studií, 2004, 79s.
- 13.) Slepíková, P. **Psychologie koučování**. 1.vyd. Praha: Olympia, 1988, 176s.
ISBN 27-019-88
- 14.) Slepíková, P. Hošek, V. Hátlová, B. **Psychologie sportu**. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2009, 240s. ISBN 978-80-246-1602-5
- 15.) Vízdal, F. **Sociální psychologie I**. Brno: Institut mezioborových studií, 2010, 140s.
- 16.) Vízdal, F. **Základy psychologie I**. Brno: Institut mezioborových studií, 2003, 52s.

Seznam příloh

- Příloha . 1** - dotazník pro oslovený respondent v rámci empirického výzkumu
- Příloha . 2** - pohled získaných dat z dotazníku respondent
- Příloha . 3** - graf . 1 o rozdělení respondentů dle pohlaví
- graf . 2 o rozvodovost v rodinách respondentů
- graf . 3 o poměru času respondentů v novém prostředí do práce, zájmu a sportu
- graf . 4 o poměru času respondentů v novém sportu
- graf . 6 o pohledu doby v novém pravidelné sportovní aktivitě v minulosti a přítomnosti
- graf . 8 o volbě společných volnočasových aktivit v rámci rodiny respondenta
- graf . 9 o životnímu stylu šampionů rodin respondentů v různých se sportovními aktivitami
- graf . 10 o vnuje se jednomu druhu sportovní aktivit pod odborným vedením alespoň týden a půl hodiny týdně ?
- graf . 11 o míře empatie u respondentů športovců a šnesportovců
- graf . 12 o míře odpovědnosti a loajálnosti respondentů športovců a šnesportovců
- graf . 13 o míře empatie a přizpůsobivosti u respondentů športovců a šnesportovců
- graf . 14 o míře zodpovědnosti a odolnosti vůči stresu respondentů športovců a šnesportovců
- graf . 15 o míře komunikativnosti respondentů športovců a šnesportovců

Příloha . 1

Dotazník pro oslovený respondent v rámci empirického –et ení

Vážený a milí,

práv jste obdrželi dotazník obsahující 35 otázek rozdělených do čtyř částí, o jejich vyplnění Vás tímto žádám. Nemusíte mít obavy, dotazník bude zcela **anonymní**, to znamená, že nikdy nebude spojeno konkrétní jméno a příjmení s konkrétním vyplněným dotazníkem. Pouze Vás požádám o uvedení některých tzv. tvrdých dat v první části dotazníku, abych mohl rozhodnout v jakou a jakou sociální strukturu Vás respondent –flák, student a u vyplňujících tento dotazník.

Všechny Vaše odpovědi budou sloužit pouze pro účely výzkumu, jehož objektem je sport a sportovní aktivity a na základě Vašich odpovědí se budu snažit ověřit (verifikovat) své předpoklady (hypotézy), které jsou součástí mé bakalářské práce.

Pro účelné a bezproblémové vyplnění a následné vyhodnocení tohoto dotazníku je zcela nezbytné, abych Vám upřesnil, co přesně je myšleno pod pojmem švýkonnostní sport, šrekrea ní sport nebo športovní aktivity a športovní innost.

Slovní spojení *športovní aktivity* a *športovní innost* se mohou navzájem nahrazovat a oznaují shodnou věc. Oznaují jaký pohyb nebo innost, které se provádějí v konkrétním sportu.

Pojmem *švýkonnostní sport* je pro potřeby tohoto dotazníku myšlena samotná sportovní aktivita (trénink konkrétního sportu pod odborným vedením v rozsahu minimálně čtyř až pět hodin týdně). Absolvuje-li tedy flák nebo student 3x týdně trénink konkrétního sportu a každý tento trénink trvá minimálně 90 minut, pak o tomto flákově i studentovi mluvíme, že se vnuje švýkonnostnímu sportu.

Naopak označením tohoto slovního spojení je *šrekrea ní sport* je myšlena sportovní innost, které se vnujeme ne zcela pravidelně a čas vnovaný této innosti si upravujeme sami.

Na závěr bych chtěl upozornit fláky 4. a 5. –základní –koly, že po celou dobu, co budete vyplňovat tento dotazník, budu přítomen ve Vaší –kolní tídě, a proto neváhejte a při jakýchkoliv pochybnostech se na mě obraťte.

Chtěl bych Vám poděkovat za Vaše –as, který strávíte vyplněním tohoto dotazníku, a zároveň bych Vás chtěl požádat, aby všechny informace, které v něm uvedete, byly zcela objektivní a pravdivé.

Děkuji.

Druhá část dotazníku

1.) Kolik hodin týdn se v nuje–p íprav na –kolní vyu ování?

- a) (napi–konkrétní mnofství hodin) í í í í í í .í í í í í í í í .í í í .
- b) kařdý týden je to jiná doba
- c) neumím odpov d t

2.) Kolik hodin týdn se v nuje– svým zájm m, koní k m nebo hrám? (do této doby nepo útej as strávený sportovními aktivitami ó sportem)

- a) (napi–konkrétní mnofství hodin) í í í í í í í í í í í í í í .í í í
- b) kařdý týden je to jiná doba
- c) neumím odpov d t

3.) Kolik hodin týdn se v nuje– n jaké sportovní aktivit ? (nepo útají se hodiny t lesné výchovy v rámci –kolní výuky a sportovní aktivity po ádané –kolou)

- a) (napi–konkrétní mnofství hodin) í í í í í í í í í í í í í í í í í
- b) kařdý týden je to jiná doba
- c) neumím odpov d t

4.) Jaké konkrétní sportovní aktivit se v nuje–?

- a) (pokud je jich více, vypi–je): ...í í í í í í í í í í í í í í í í í
- b) řádné
- c) neumím odpov d t

5.) Má–v sou asné dob pravidelné sportovní tréinky pod odborným vedením?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpov d t

6.) M ljsi n kdy v minulosti pravidelné sportovní tréinky?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpov d t

T etí ást dotazníku

1.) P i a k níže uvedeným innostem ísla od 1 do 8 podle po adí, v jakém bys dal p ednost jejich provád ní ve svém volném áse (I bude ozna ena aktivita, kterou bys cht l provád t nejrad ji).

- a) sledování TV (televize)
- b) hraní PC (po íta ových) her
- c) komunikace s lidmi p es sociální síť
- d) etba knihy
- e) spánek
- f) spole ná aktivita v part vrstevník ó kamarád
- g) provád ní libovolné sportovní aktivity
- h) poslech hudby

2.) Pod vedením (pod dohledem) koho sportuje-? (správnou variantu za-krtni)

- a) trenér
- b) vedoucí zájmového krouflku
- c) rodi nebo jiný len rodiny
- d) sportuji bez dohledu jiné osoby
- e) jiné osoby (*uve jaké*) í í í í í í í í í í í í í í í í .í í í í í ...
- f) neumím odpov d t

3.) M l n který z tvých rodi n kdy finan ní p íjem ze sportovní aktivity? Jinými slovy: vyd lával si n kdy n který z tvých rodi peníze sportem?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpov d t

4.) Byl (nebo stále je) n který z tvých rodi aktivním sportovcem. To znamená, fe byl (nebo je) registrovaný v n jakém sportovním klubu?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpov d t

5.) Má-li pravidelné týdenní tréninky, doprovází tě na něm který z tvých rodičů, sourozenců nebo někdo jiný z tvých příbuzných?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpovědět

6.) Z jakého důvodu se vracíš k výkonu sportovních aktivit? (můžeš zaškrtnout více odpovědí)

- a) protože mi sportování baví
- b) protože na trénincích je dobrá parta, mám tam své kamarády
- c) líbí se mi, že vykonávám něco, co jiní ne
- d) ve sportu vidím perspektivu mého budoucího povolání
- e) baví mě pokračovat v ekvádru, které mi sportování nabízí
- f) protože se při sportu v zahraničí zdokonaluji
- g) jde o vhodné vyplnění volného času
- h) kdybych skončil se sportem, zklamal bych své rodiče
- ch) jiný důvod (*napiš jaký*): í í í í í í í í í í í í .í í í í í í í í
- i) neumím odpovědět

7.) Máš pocit, že tvé sportování zajímá celou tvoji rodinu nebo alespoň některého člena tvé rodiny?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpovědět

8.) Domníváš se, že tvá sportovní aktivita (tvoje sportování) je součástí denního i týdenního programu celé tvé rodiny nebo některého člena tvé rodiny?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpovědět

9.) Jdeš-li ve svém volném čase zaspportovat s některým členem své rodiny?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpovědět

15.) Jaké aktivit se v nuje tvá rodina v dob spole něho volna? Jak nej ast ji trávíte spole ný volný as? (za-krtni správnou variantu)

- a) kařdý len rodiny volný as tráví po svém
- b) hraní spole enských her (lov e nezlob se, karetní hry atd.)
- c) aktivní sportovní innost
- d) sledování TV
- e) procházka
- f) náv-t va kina, ZOO, výstavy atd.
- g) jiná innost (*napi-jaká*): í í ...í í í í í í í í í í í í í í í í í í .
- h) neumím odpov d t

16.) ekl by si, fe tvoje rodina má spí-e

- a) sportovní zam ení ó ráda a asto se v nuje sportu (aktivn í pasivn)
- b) komer ní zam ení ó p evafluje snaha o finan ní a materiální zaji-t ní rodiny (výd lek pen z, nákupy v akcích a slevách atd.)
- c) eduka ní zam ení ó dbá na vzd lání, v d ní
- d) p evafluje jiné zam ení (*napi-jaké*): í í í í í í í í í í í í í í í í í í
- e) neumím odpov d t

tvrtá ást dotazníku

1.) V nuje–se jednomu druhu sportovní aktivity pod odborným vedením alespo ty i a p l hodiny týdn ?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím odpov d t

2.) Jak se zachová–? í cítí–se velmi unavený a tv j spoluflák ti najednou zatelefonuje a pofládá t , abys k n mu p i-el a pomohl mu s p ípravou referátu, který má mít zpracovaný na druhý den. (za–krtni variantu, podle které by ses nejspí–e zachoval ty)

- a) eknu, fle nep ijdu, protofle jsem velmi unavený
- b) bez vysv tlování mu eknu, fle k n mu nep ijdu
- c) p em flu se a p jdu mu pomoci
- d) zd razním mu, fle jsem unavený, ale fle i p esto p ijdu a pomohu mu

3.) Jak se zachová–? í tv j kamarád rozbije okno ve va–í –kolní t íd , ale nikdo ho p i tom nevid l a on se nechce p iznat. T ídní u itelka trvá na tom, fle pokud se šviníkõ nep izná, na zaplacení –kody se sloflí celá t ída. (za–krtni variantu, podle které by ses nejspí–e zachoval ty)

- a) t ídní u itelce popí–e– celou událost s tím, fle svého kamaráda ozna í– za šviníkã
- b) bude–se snaflit svého kamaráda p esv d it, aby se t ídní u itelce p iznal sám
- c) nebude–d lat a íkat nic a zaplatí–sv j díl –kody tak jako ostatní
- d) ekne–svému kamarádovi, fle na n j nic nepoví–, ale fle musí tv j díl –kody zaplatit za tebe

4.) Je ve tvé –kolní t íd n kdo o kom si myslí–, fle by si s ním v fládném p ípad nebyl schopný i ochotný sdílet nap íklad spole ný stan i pokoj na –kolním výlet ? (za–krtni variantu, která je z tvého hlediska nejreáln j–í)

- a) ano, n kdo takový je a nikdy bych neustoupil a to i za cenu, fle na takový výlet nepojedu
- b) ne, nikdo takový není
- c) ano, n kdo takový by se na–el, ale na takový výlet bych stejn jel a spole ný stan nebo pokoj bych s tímto lov k šp etrp lõ
- d) neumím odpov d t

5.) Ve škole budete psát obtížný test z předmětu, u kterého je tvé zájmové hodnocení mezi známkou výbornou (1) a chvalitebnou (2) a právě výsledek testu rozhodne o konečné známce, kterou dostaneš na vysvědčení. Zároveň máš možnost poukázat na jakou výmluvu a do školy vůbec nejít a tím se psaní tohoto testu vyhnout. Jak se zachováš?

- a) do školy půjdu, test budu psát a budu se snažit o dosažení co nejlepšího výsledku, abych na vysvědčení dostal(a) známku výbornou (1).
- b) vyufiji si jaké výmluvy a do školy vůbec nepůjdu, vždy známka chvalitebná (2) je dobrá známka, tak proč se zbytečně stresovat psaním obtížného testu
- c) do školy půjdu, ale test budu brát pouze s nadhledem, vždy i v případě špatného výsledku je známka chvalitebná (2) na vysvědčení dobrá

6.) Jak se chováš, vznikne-li ve tvé škole problém mezi tvými spolužáky a jaké nedorozumění?

- a) nebude se do něho plést, protože tebe se to nedorozumění netýká
- b) pokusí se situaci urovnat, i když tě se to nedorozumění netýká
- c) neumím odpovědět

7.) Máš přehled o svém týdenním časovém rozvrhu? To znamená, že víš: (zaškrtni správné varianty, o nichž může být i více)

- a) kdy ti každý den v týdnu koní školní vyučování
- b) který den v týdnu máš jaký kroužek nebo trénink
- c) kdy budeš mít volno a nebudeš se muset vnovat svým povinnostem
- d) neumím odpovědět

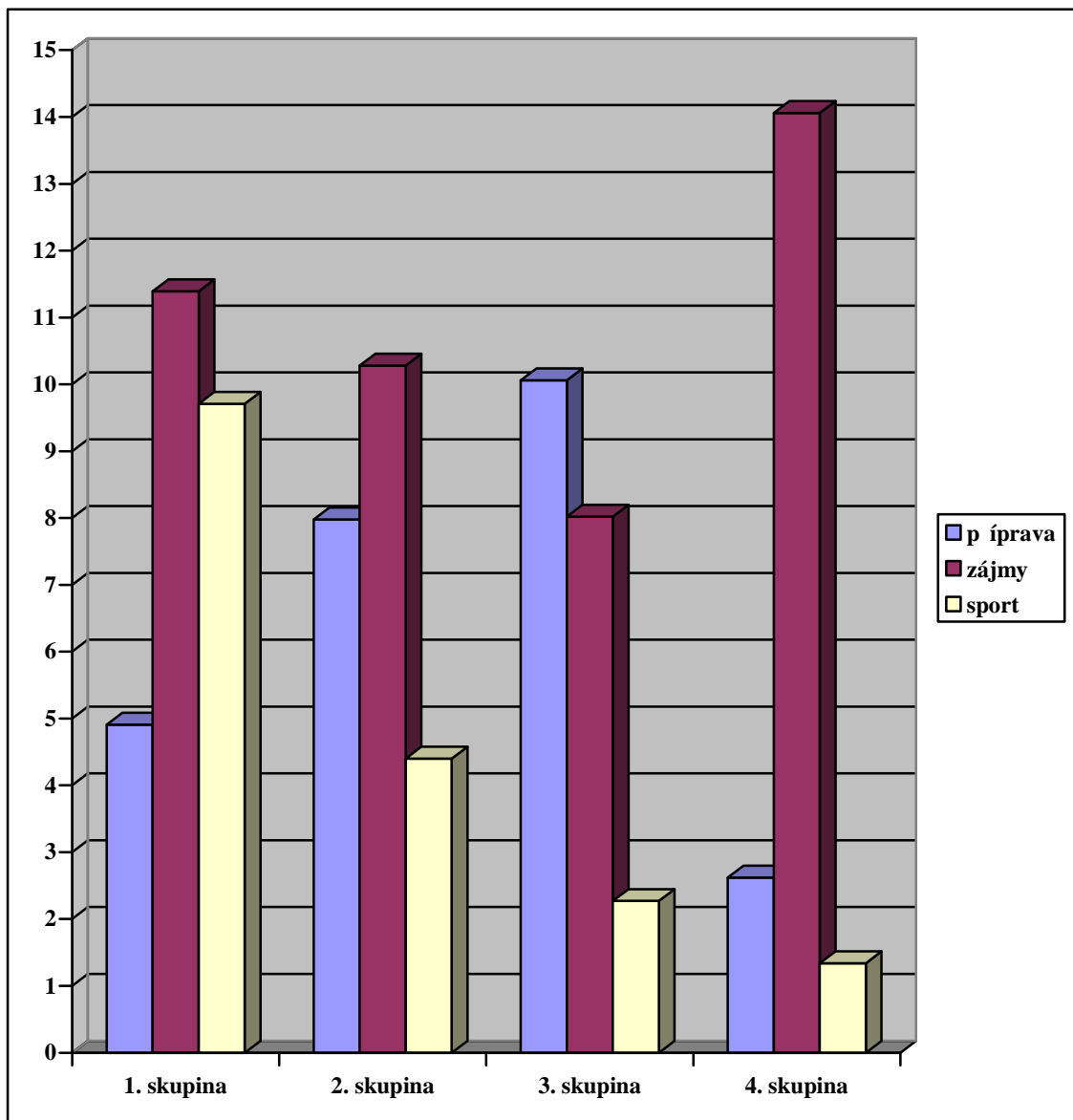
Příloha . 2

Přehled získaných dat z dotazníků respondent

označení skupiny	počet respondent	počet respondent vnujících se sportovním aktivitám (otázka . 3 z druhé části dotazníku)	počet respondent provozujících výkonnostní sporty (otázka . 1 ze tvrté části dotazníku)
Podskupiny			
řáci 4. a 5. třídy Z TM I. skupina	109	81	28
I. A "sportovci"	28		
I. B "nesportovci"	81		
řáci 6. - 9. třídy Z TM II. skupina	189	145	40
II. A "sportovci"	40		
II. B "nesportovci"	149		
studenti 1. - 4. ročníku Z TM III. skupina	122	111	21
III. A "sportovci"	21		
III. B "nesportovci"	101		
učni 1. - 3. ročníku OU IV. skupina	108	72	12
IV. A "sportovci"	12		
IV. B "nesportovci"	96		
skupiny celkem	528	409	101
podskupina A celkem	101		
podskupina B celkem	427		

Příloha .3

Graf . 3 o poměru zájmu respondentů v novém programu do školy, zájmu o sport



Legenda ke grafu . 3

I. skupina (řáci I. stupn základních škol)

p íprava do školy ó 4,91 hodin/týden

zájmy ó 11,39 hodin/týden

sport ó 9,71 hodin/týden

II. skupina (řáci II. stupn základních škol)

p íprava do školy ó 7,98 hodin/týden

zájmy ó 10,28 hodin/týden

sport ó 4,40 hodin/týden

III. skupina (studenti st ední školy)

p íprava do školy ó 10,06 hodin/týden

zájmy ó 8,02 hodin/týden

sport ó 2,27 hodin/týden

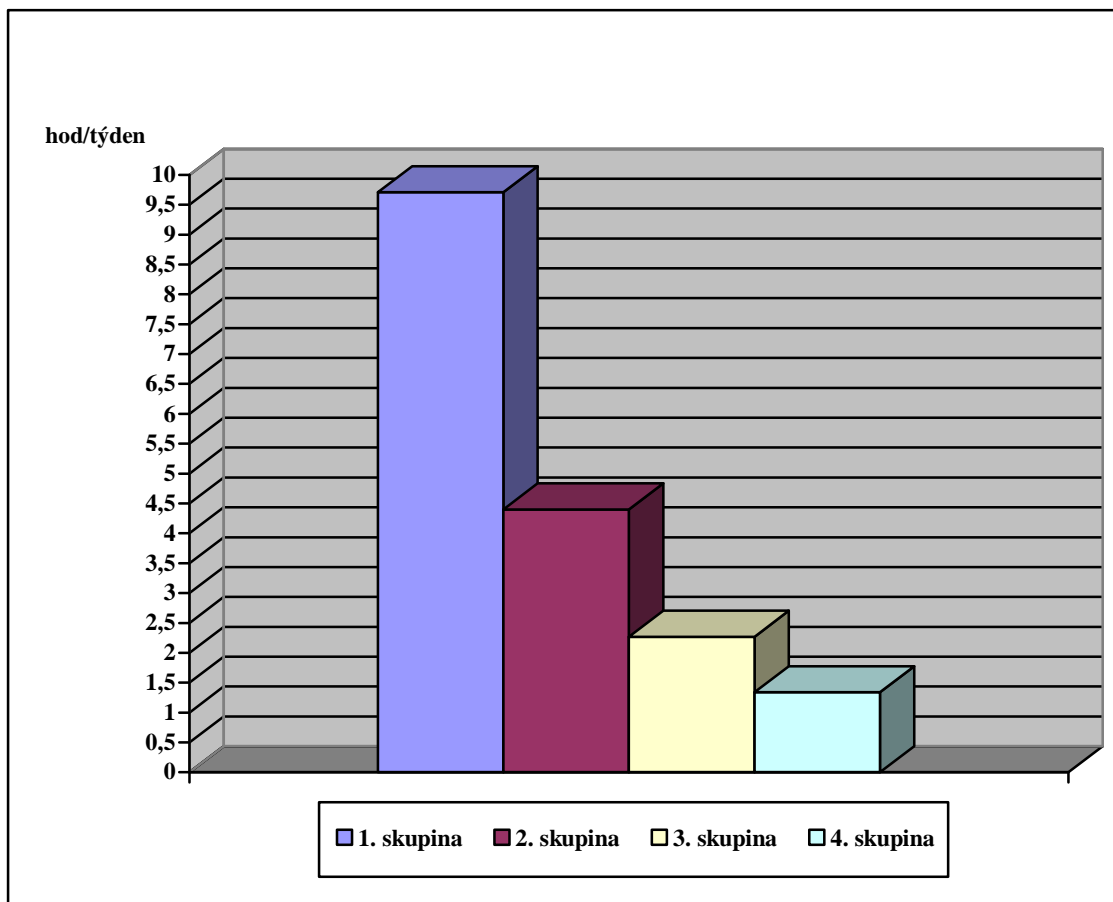
IV. skupina (u ni odborných u ilí)

p íprava do školy ó 2,62 hodin/týden

zájmy ó 14,06 hodin/týden

sport ó 1,34 hodin/týden

Graf . 4 ó pom r asu respondent v novaného sportu



Legenda ke grafu . 4

I. skupina (fláci I. stupn základních -kol)

sport ó 9,71 hodin/týden

II. skupina (fláci II. stupn základních -kol)

sport ó 4,40 hodin/týden

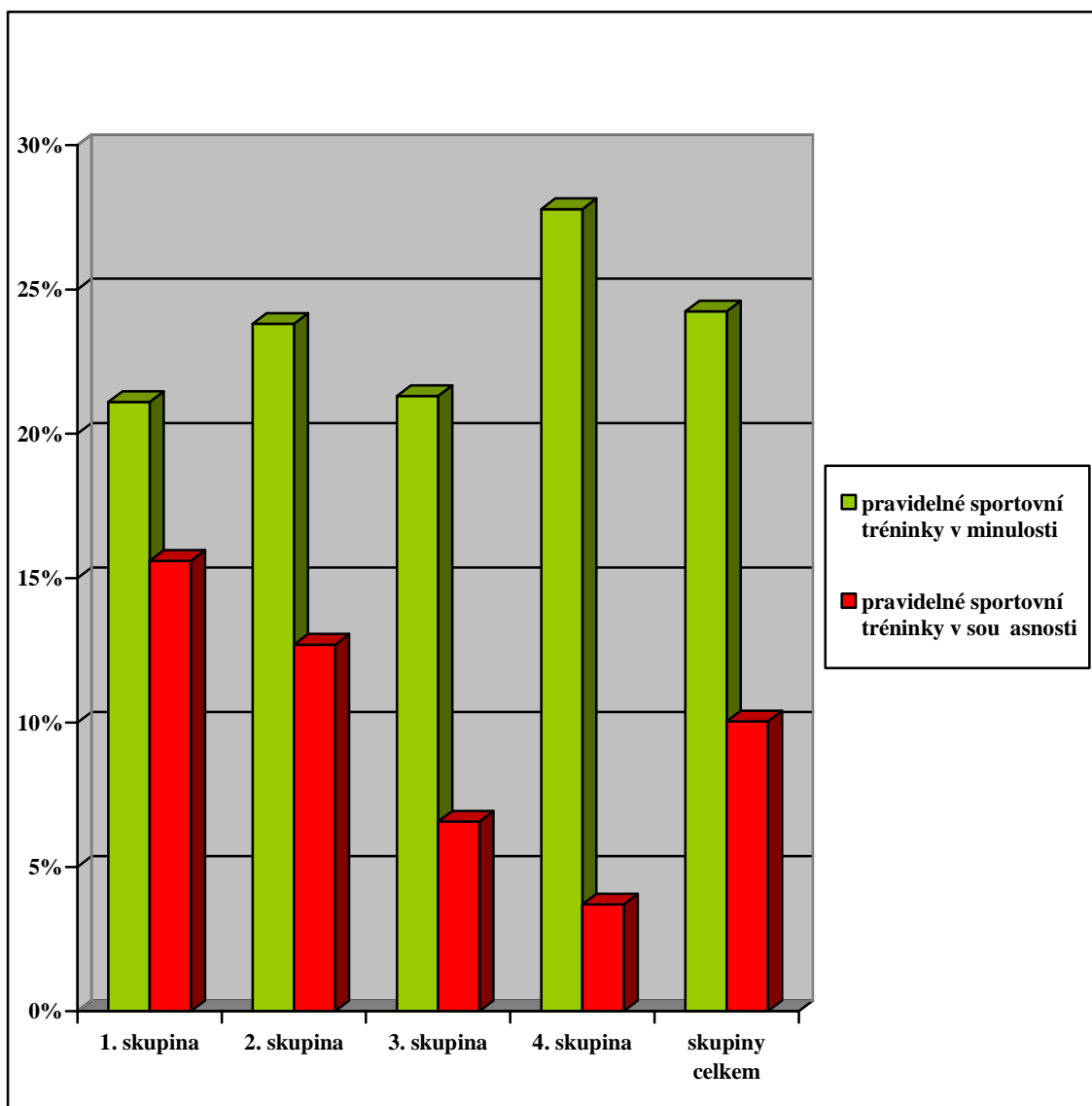
III. skupina (studenti st ední -koly)

sport ó 2,27 hodin/týden

IV. skupina (u ni odborných u ili-)

sport ó 1,34 hodin/týden

Graf . 6 ó p ehled doby v nované pravidelné sportovní aktivit v minulosti a p ítomnosti



Legenda ke grafu . 6

I. skupina (řáci I. stupn základních –kol)

minulost ó 23 respondent , tj. 21,10%

sou asnost ó 17 respondent , tj. 15,60%

II. skupina (řáci II. stupn základních –kol)

minulost ó 45 respondent , tj. 23,81%

sou asnost ó 24 respondent , tj. 12,70%

III. skupina (studenti st ední –koly)

minulost ó 26 respondent , tj. 21,31%

sou asnost ó 8 respondent , tj. 6,57%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

minulost ó 34 respondent , tj. 27,78%

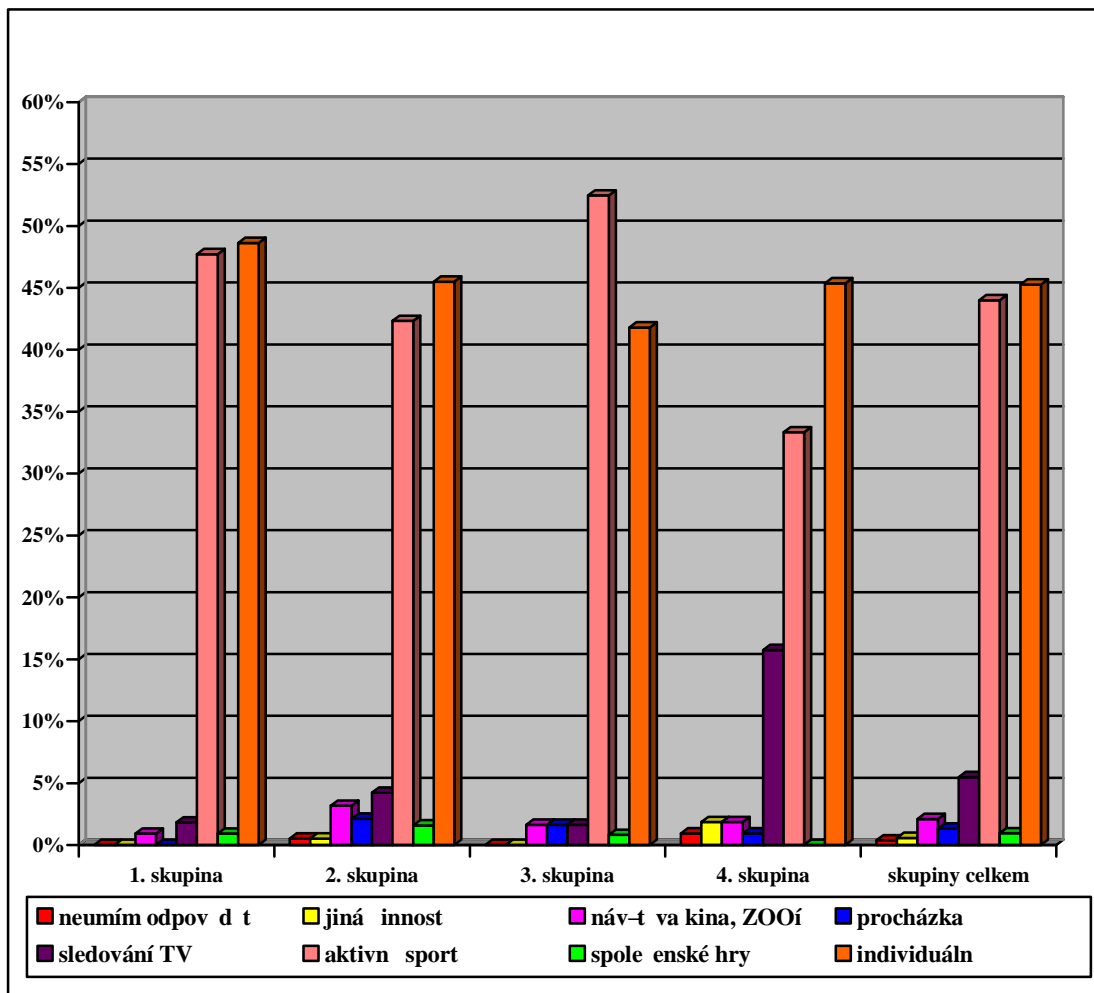
sou asnost ó 4 respondenti, tj. 3,70%

Celkem (v–echny skupiny)

minulost ó 128 respondent , tj. 24,24%

sou asnost ó 53 respondent , tj. 10,04%

Graf . 8 ó volba společných volnoasových aktivit v rámci rodiny respondenta



Legenda ke grafu . 8

I. skupina (řáci I. stupn základních –kol)

individuáln ó 53 ze 109 respondent , tj. 48,62%
spole enské hry ó 1 ze 109 respondent , tj. 0,92%
aktivní sportovní innost ó 52 ze 109 respondent , tj. 47,71%
sledování TV ó 2 ze 109 respondent , tj. 1,83%
procházka ó 0 ze 109 respondent , tj. 0%
náv–t va kina, ZOO, výstavy ó 1 ze 109 respondent , tj. 0,92%
jiná innost ó 0 ze 109 respondent , tj. 0%
neumím odpov d t ó 0 ze 109 respondent , tj. 0%

II. skupina (řáci II. stupn základních –kol)

individuáln ó 86 ze 189 respondent , tj. 45,50%
spole enské hry ó 3 ze 189 respondent , tj. 1,59%
aktivní sportovní innost ó 80 ze 189 respondent , tj. 42,33%
sledování TV ó 8 ze 189 respondent , tj. 4,23%
procházka ó 4 ze 189 respondent , tj. 2,12%
náv–t va kina, ZOO, výstavy ó 6 ze 189 respondent , tj. 3,17%
jiná innost ó 1 ze 189 respondent , tj. 0,53%
neumím odpov d t ó 1 ze 189 respondent , tj. 0,53%

III. skupina (studenti st ední –koly)

individuáln ó 51 ze 122 respondent , tj. 41,80%
spole enské hry ó 1 ze 122 respondent , tj. 0,82%
aktivní sportovní innost ó 64 ze 122 respondent , tj. 52,46%
sledování TV ó 2 ze 122 respondent , tj. 1,64%
procházka ó 2 ze 122 respondent , tj. 1,64%
náv–t va kina, ZOO, výstavy ó 2 ze 122 respondent , tj. 1,64%
jiná innost ó 0 ze 122 respondent , tj. 0%
neumím odpov d t ó 0 ze 122 respondent , tj. 0%

IV. skupina (u ni odborných u ilí-)

individuáln ó 49 ze 108 respondent , tj. 45,37%

spole enské hry ó 0 ze 108 respondent , tj. 0%

aktivní sportovní innost ó 36 ze 108 respondent , tj. 33,33%

sledování TV ó 17 ze 108 respondent , tj. 15,74%

procházka ó 1 ze 108 respondent , tj. 0,93%

náv-t va kina, ZOO, výstavy ó 2 ze 108 respondent , tj. 1,85%

jiná innost ó 2 ze 108 respondent , tj. 1,85%

neumím odpov d t ó 1 ze 108 respondent , tj. 0,93%

Celkem (v-echny skupiny)

individuáln ó 239 z 528 respondent , tj. 45,27%

spole enské hry ó 5 z 528 respondent , tj. 0,95%

aktivní sportovní innost ó 232 z 528 respondent , tj. 44,00%

sledování TV ó 29 z 528 respondent , tj. 5,49%

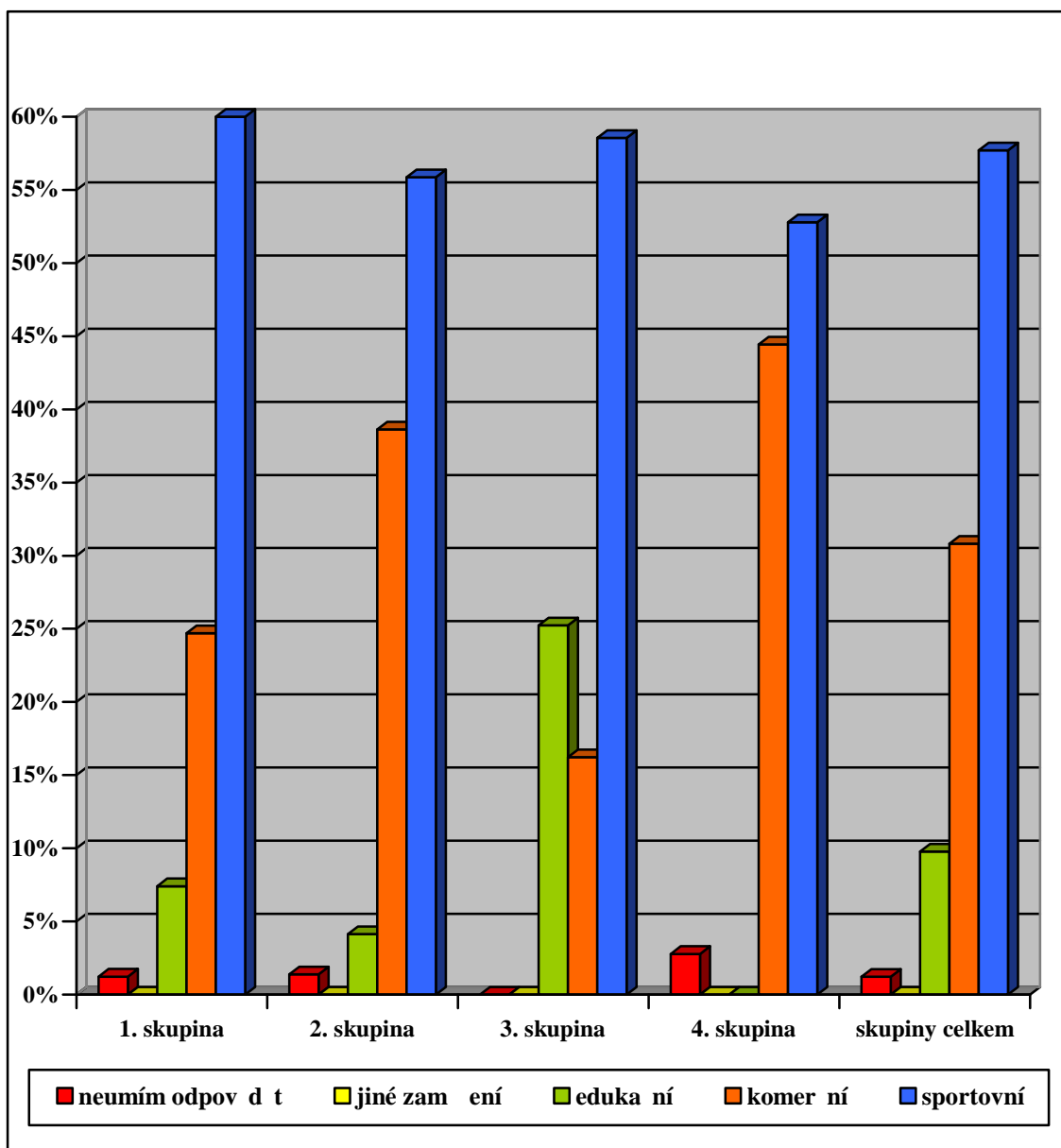
procházka ó 7 z 528 respondent , tj. 1,33%

náv-t va kina, ZOO, výstavy ó 11 z 528 respondent , tj. 2,10%

jiná innost ó 3 z 528 respondent , tj. 0,57%

neumím odpov d t ó 2 z 528 respondent , tj. 0,38%

Graf . 9 ó fivotní styl šzam enostõ rodin respondent v nujících se sportovním aktivitám



Legenda ke grafu . 9

I. skupina (fláci I. stupn základních –kol)

sportovní zam ení 54 z 81 respondent , tj. 66,67%

komer ní zam ení 20 z 81 respondent , tj. 24,70%

eduka ní zam ení 6 z 81 respondent , tj. 7,41%

jiné zam ení 0 z 81 respondent , tj. 0%

neumím odpov d t 1 z 81 respondent , tj. 0%

II. skupina (fláci II. stupn základních –kol)

sportovní zam ení 81 ze 145 respondent , tj. 55,86%

komer ní zam ení 56 ze 145 respondent , tj. 38,62%

eduka ní zam ení 6 ze 145 respondent , tj. 4,14%

jiné zam ení 0 ze 145 respondent , tj. 0%

neumím odpov d t 2 ze 145 respondent , tj. 1,38%

III. skupina (studenti st ední –koly)

sportovní zam ení 65 ze 111 respondent , tj. 58,56%

komer ní zam ení 18 ze 111 respondent , tj. 16,22%

eduka ní zam ení 28 ze 111 respondent , tj. 25,23%

jiné zam ení 0 ze 111 respondent , tj. 0%

neumím odpov d t 0 ze 111 respondent , tj. 0%

IV. skupina (u ní odborných u ili–)

sportovní zam ení 38 ze 72 respondent , tj. 52,78%

komer ní zam ení 32 ze 72 respondent , tj. 44,44%

eduka ní zam ení 0 ze 72 respondent , tj. 0%

jiné zam ení 0 ze 72 respondent , tj. 0%

neumím odpov d t 2 ze 72 respondent , tj. 2,78%

Celkem (v–echny skupiny)

sportovní zam ení 236 ze 409 respondent , tj. 57,70%

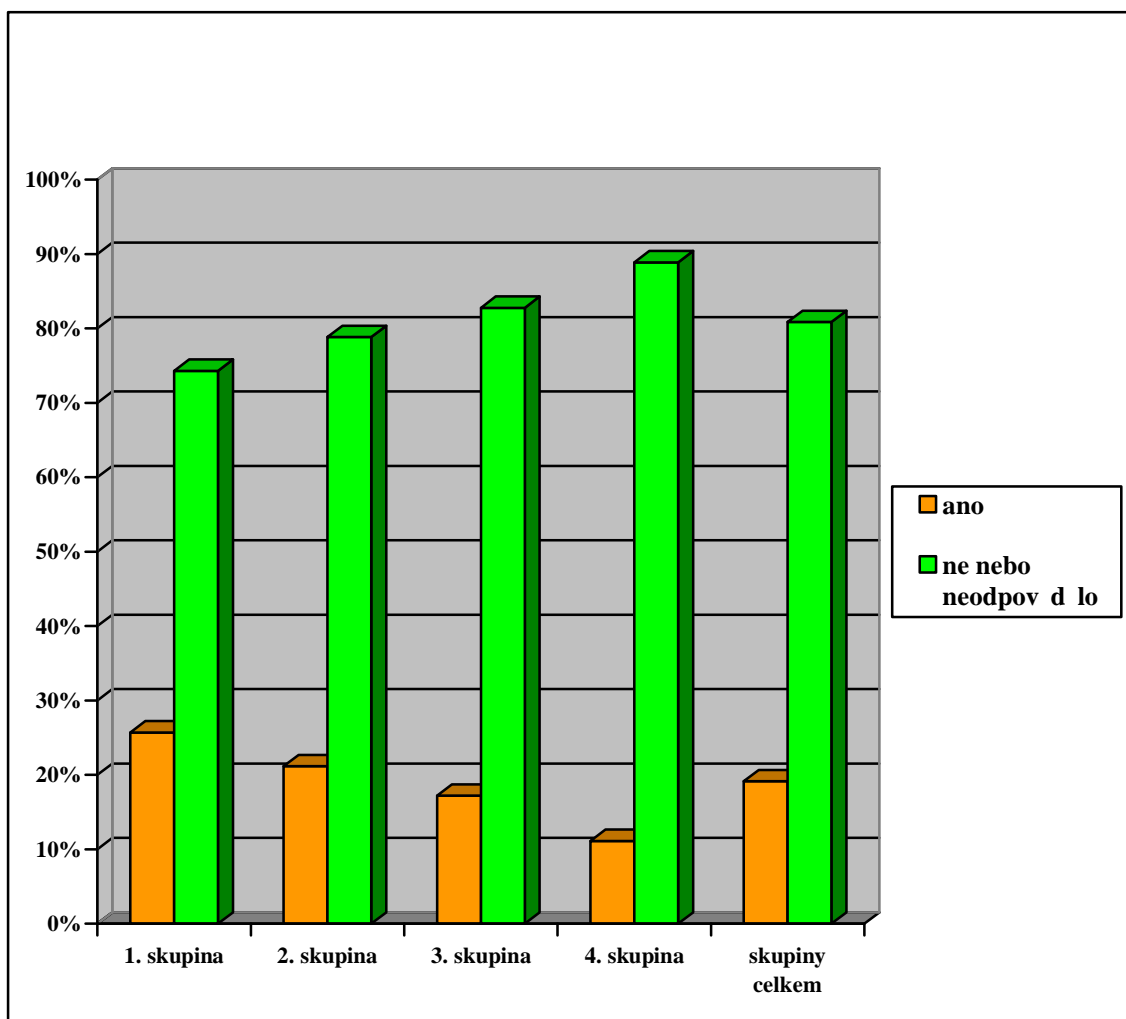
komer ní zam ení 126 ze 409 respondent , tj. 30,81%

eduka ní zam ení 40 ze 409 respondent , tj. 9,78%

jiné zam ení 0 ze 409 respondent , tj. 0%

neumím odpov d t 5 ze 409 respondent , tj. 1,22%

Graf . 10 ó v nuje–se jednomu druhu sportovní aktivity pod odborným vedením alespo ty i a p l hodiny týdn ?



Legenda ke grafu . 10

I. skupina (řáci I. stupn základních –kol)

odpov d lo řanoř ó 28 ze 109 respondent , tj. 25,69%

odpov d lo řneř nebo neodpov d lo ó 81 ze 109 respondent , tj. 74,31%

II. skupina (řáci II. stupn základních –kol)

odpov d lo řanoř ó 40 ze 189 respondent , tj. 21,16%

odpov d lo řneř nebo neodpov d lo ó 149 ze 189 respondent , tj. 78,84%

III. skupina (studenti st ední –koly)

odpov d lo řanoř ó 21 ze 122 respondent , tj. 17,21%

odpov d lo řneř nebo neodpov d lo ó 101 ze 122 respondent , tj. 82,79%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

odpov d lo řanoř ó 12 ze 108 respondent , tj. 11,11%

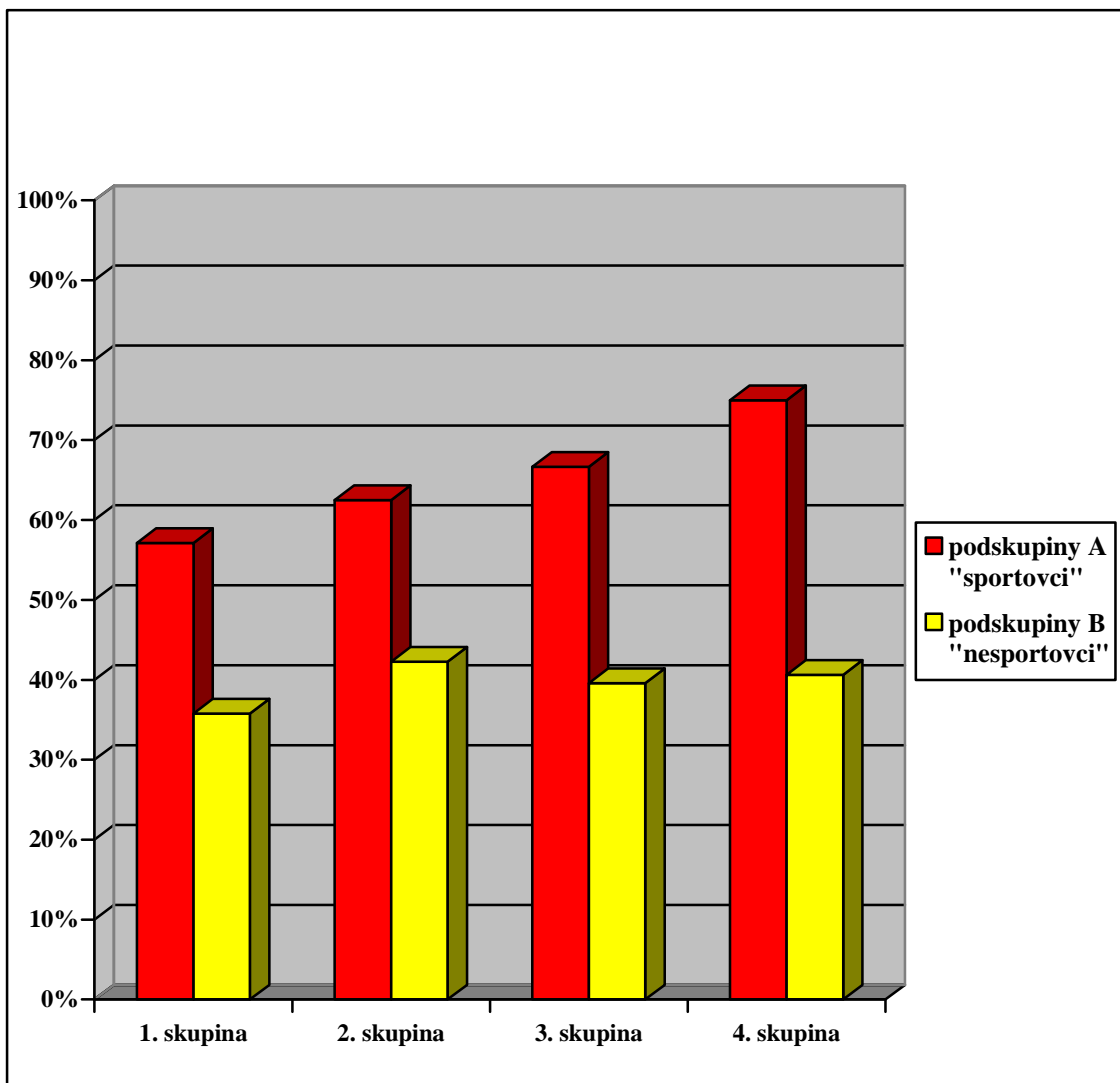
odpov d lo řneř nebo neodpov d lo ó 96 ze 108 respondent , tj. 88,89%

Celkem (v–echny skupiny)

odpov d lo řanoř ó 101 z 528 respondent , tj. 19,13%

odpov d lo řneř nebo neodpov d lo ó 427 z 528 respondent , tj. 80,87%

Graf . 11 ó míra empatie u respondent ů šsportovc ů a ůnesportovc ů



Legenda ke grafu . 11

po et respondent , kte í volili správnou variantu odpov di c), tj. šp em fu se a p jdu mu pomociõ

I. skupina (fláci I. stupn základních –kol)

podskupina I.A šsportovciõ ó 16 z 28 respondent , tj. 57,14%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 29 z 81 respondent , tj. 35,80%

II. skupina (fláci II. stupn základních –kol)

podskupina I.A šsportovciõ ó 25 ze 40 respondent , tj. 62,50%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 63 ze 149 respondent , tj. 42,28%

III. skupina (studenti st ední –koly)

podskupina I.A šsportovciõ ó 14 z 21 respondent , tj. 66,67%

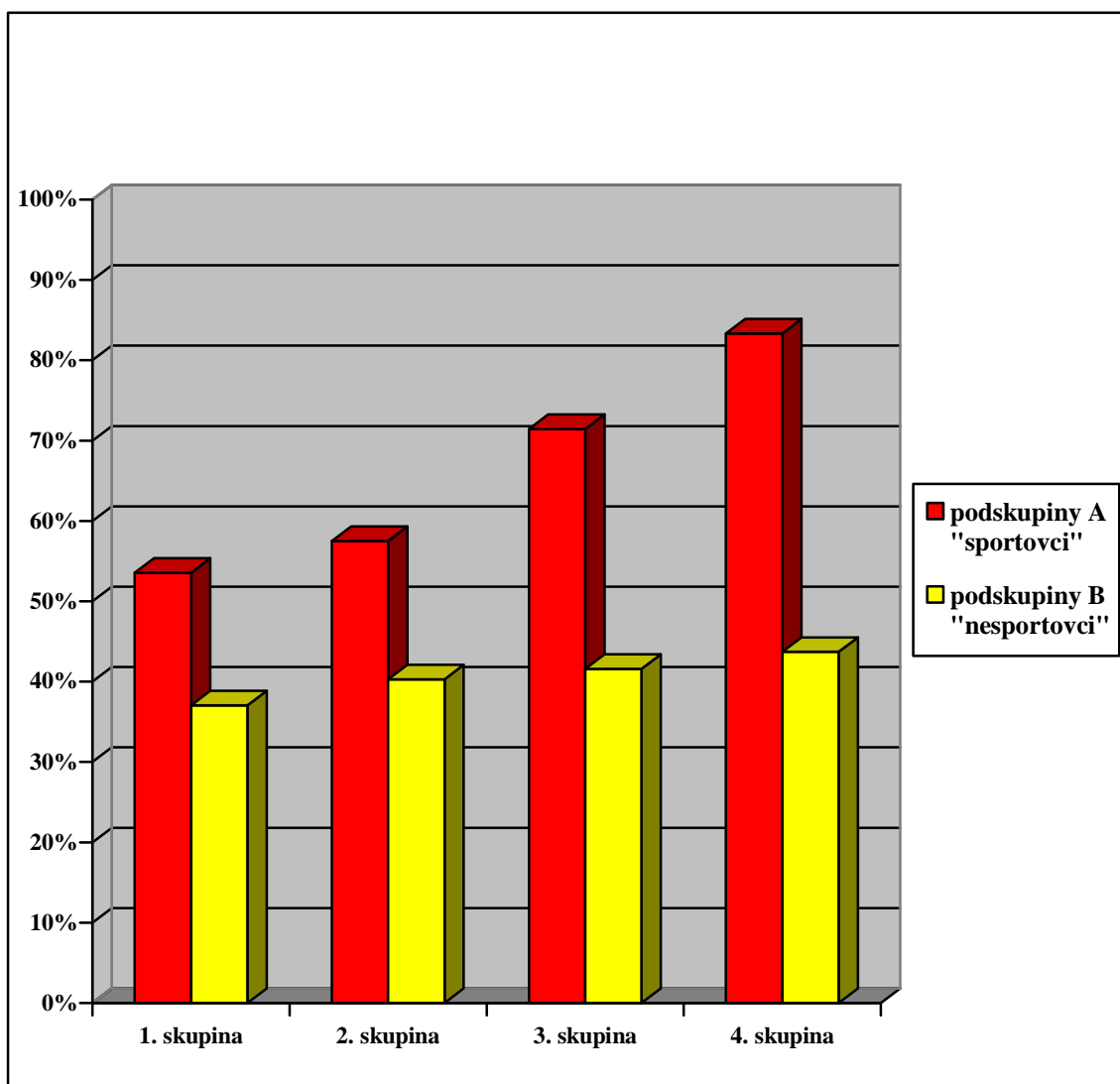
podskupina I.B šnesportovciõ ó 40 ze 101 respondent , tj. 39,60%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

podskupina I.A šsportovciõ ó 9 z 12 respondent , tj. 75%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 39 z 96 respondent , tj. 40,62%

Graf . 12 ó míra odpov dnosti a loajálnosti respondent ů sportovc ů a ů nesportovc ů



Legenda ke grafu . 12

po et respondent , kte í volili správnou variantu odpov di b), tj. šbude– se snafit svého kamaráda p esv d it, aby se t údní u ítelce p iznal sámõ

I. skupina (fláci I. stupn základních –kol)

podskupina I.A šsportovciõ ó 15 z 28 respondent , tj. 53,57%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 30 z 81 respondent , tj. 37,04%

II. skupina (fláci II. stupn základních –kol)

podskupina I.A šsportovciõ ó 23 ze 40 respondent , tj. 57,50%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 60 ze 149 respondent , tj. 40,27%

III. skupina (studenti st ední –koly)

podskupina I.A šsportovciõ ó 15 z 21 respondent , tj. 71,43%

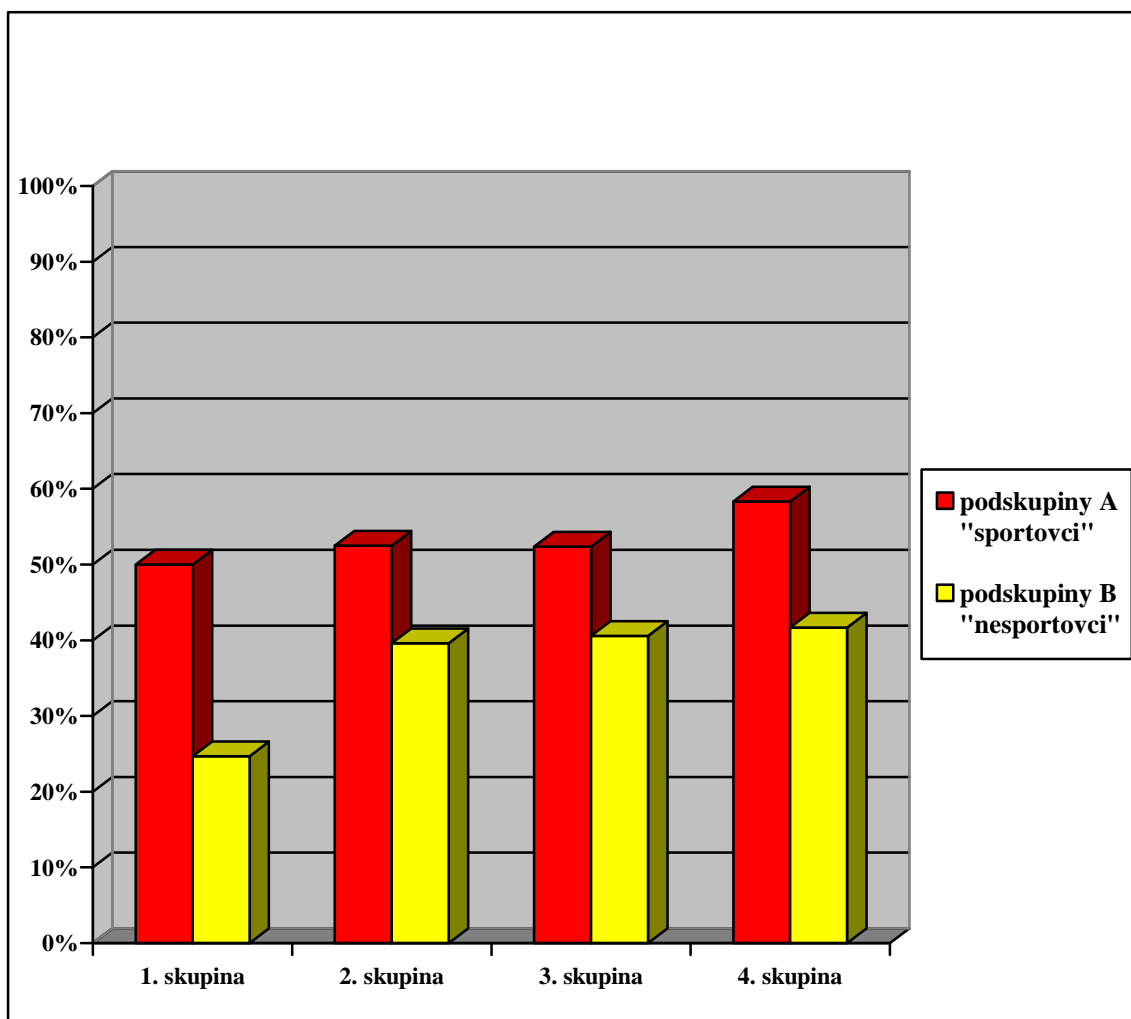
podskupina I.B šnesportovciõ ó 42 ze 101 respondent , tj. 41,58%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

podskupina I.A šsportovciõ ó 10 z 12 respondent , tj. 83,33%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 41 z 96 respondent , tj. 43,70%

Graf . 13 ó míra empati nosti a p izp sobivosti respondent šsportovc ō a šnesportovc ō



Legenda ke grafu . 13

po et respondent , kte í volili správnou variantu odpov di c), tj. šano, n kdo takový by se na-el, ale na takový výlet bych stejn jel a spole ný stan nebo pokoj bych s tímto lov kem p etrp lō

I. skupina (fláci I. stupn základních -kol)

podskupina I.A šsportovciō ó 14 z 28 respondent , tj. 50,00%

podskupina I.B šnesportovciō ó 20 z 81 respondent , tj. 24,69%

II. skupina (fláci II. stupn základních -kol)

podskupina I.A šsportovciō ó 21 ze 40 respondent , tj. 52,50%

podskupina I.B šnesportovciō ó 59 ze 149 respondent , tj. 39,60%

III. skupina (studenti st ední -koly)

podskupina I.A šsportovciō ó 11 z 21 respondent , tj. 52,38%

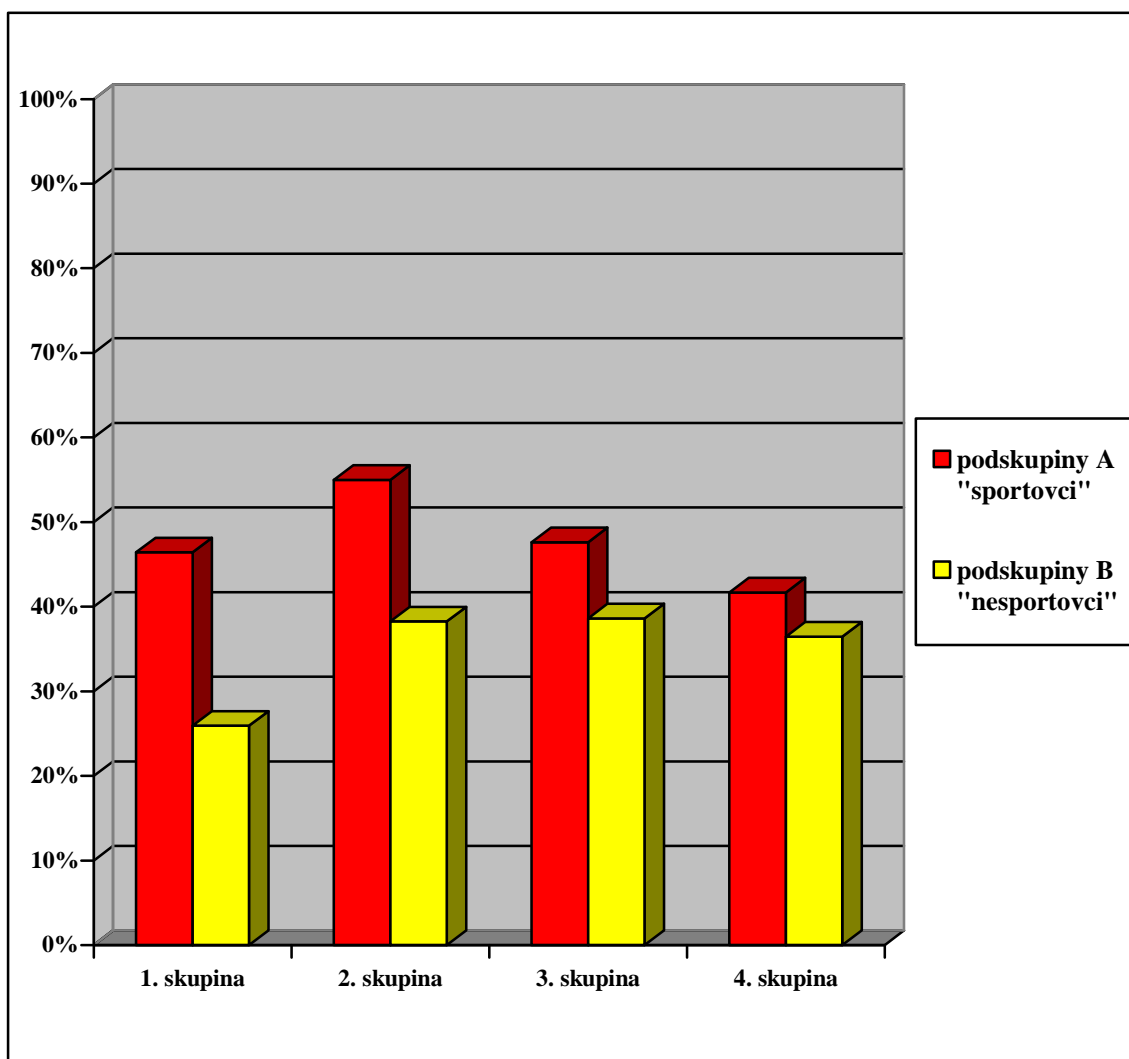
podskupina I.B šnesportovciō ó 41 ze 101 respondent , tj. 40,59%

IV. skupina (u ni odborných u ili-)

podskupina I.A šsportovciō ó 7 z 12 respondent , tj. 58,33%

podskupina I.B šnesportovciō ó 40 z 96 respondent , tj. 41,67%

Graf . 14 ó míra zodpov dnosti a odolnosti v í stresu respondent šsportovc ō a šnesportovc ō



Legenda ke grafu . 14

po et respondent , kte í volili správnou variantu odpov di a), tj. šdo -koly p jdu, test budu psát a budu se snažit o dosažení co nejlep-ího výsledku, abych na vysv d ení dostal známku výborn ě

I. skupina (fláci I. stupn základních -kol)

podskupina I.A šsportovciě ó 13 z 28 respondent , tj. 46,43%

podskupina I.B šnesportovciě ó 21 z 81 respondent , tj. 25,93%

II. skupina (fláci II. stupn základních -kol)

podskupina I.A šsportovciě ó 22 ze 40 respondent , tj. 55,00%

podskupina I.B šnesportovciě ó 57 ze 149 respondent , tj. 38,26%

III. skupina (studenti st ední -koly)

podskupina I.A šsportovciě ó 10 z 21 respondent , tj. 47,62%

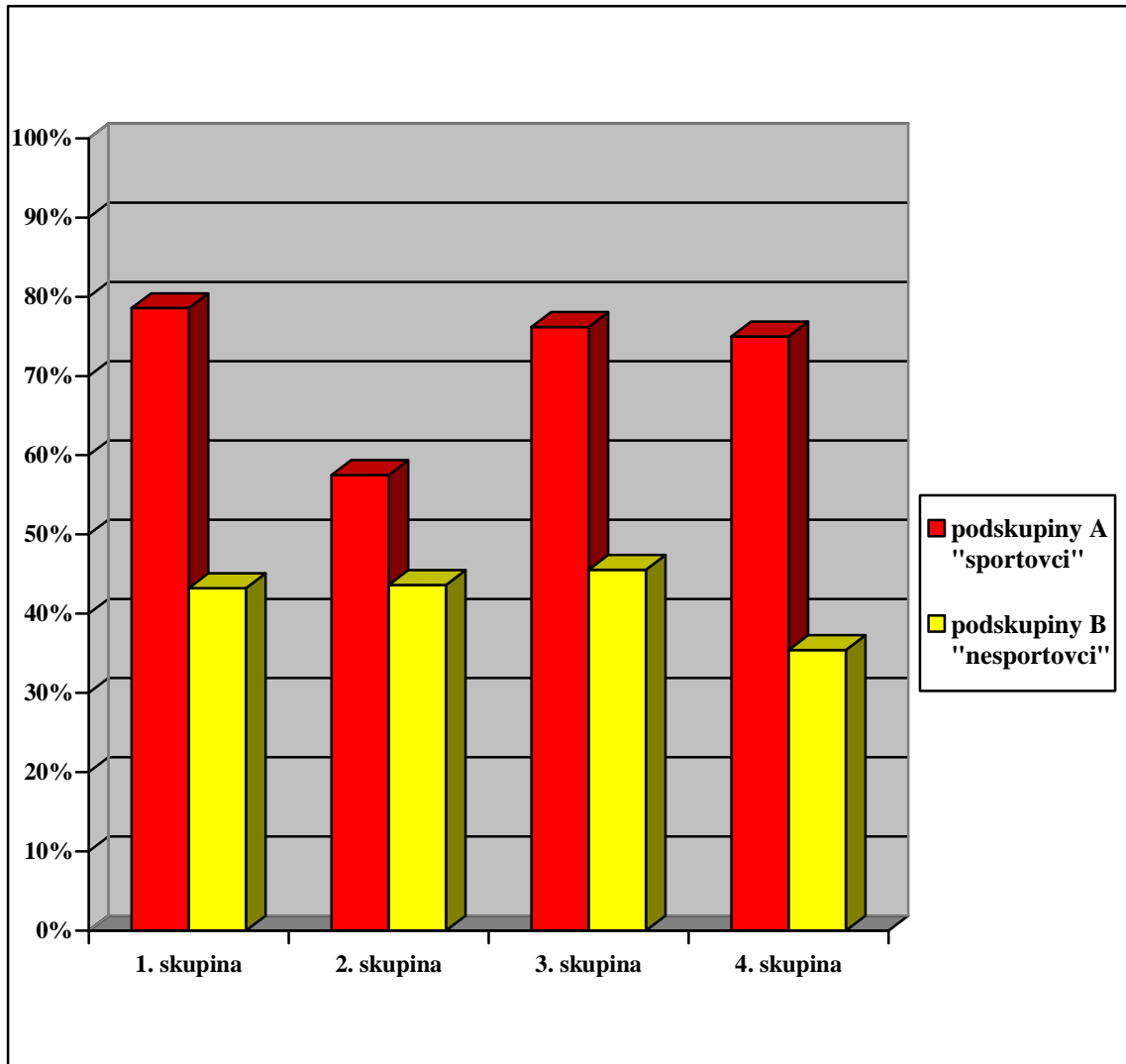
podskupina I.B šnesportovciě ó 39 ze 101 respondent , tj. 38,61%

IV. skupina (u ni odborných u ili-)

podskupina I.A šsportovciě ó 5 z 12 respondent , tj. 41,67%

podskupina I.B šnesportovciě ó 35 z 96 respondent , tj. 36,46%

Graf . 15 ó míra komunikativnosti respondent ťsportovc ť a ťnesportovc ť



Legenda ke grafu . 15

po et respondent , kte í volili správnou variantu odpov di b), tj. špokusí– se situaci urovnat, i kdyfltebe se to nedorozum ní netýkáõ

I. skupina (fláci I. stupn základních –kol)

podskupina I.A šsportovciõ ó 22 z 28 respondent , tj. 78,57%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 35 z 81 respondent , tj. 43,21%

II. skupina (fláci II. stupn základních –kol)

podskupina I.A šsportovciõ ó 23 ze 40 respondent , tj. 57,50%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 65 ze 149 respondent , tj. 43,62%

III. skupina (studenti st ední –koly)

podskupina I.A šsportovciõ ó 16 z 21 respondent , tj. 76,19%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 46 ze 101 respondent , tj. 45,54%

IV. skupina (u ni odborných u ili–)

podskupina I.A šsportovciõ ó 9 z 12 respondent , tj. 75,00%

podskupina I.B šnesportovciõ ó 34 z 96 respondent , tj. 35,42%